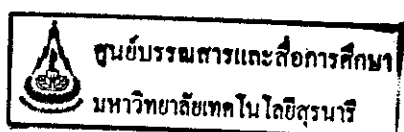

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านท่างอย หมู่ 13 ตำบลจันทึก
อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2544

บทคัดย่อ

ศศิโสม ตั้งศิริดำรงค์ : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา

กองทุนหมู่บ้านท่าออย ตำบลจันทึก อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นรายงานการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านท่าออย ตำบลจันทึก อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2544 ถึงเดือนกรกฎาคม 2545 การประเมินโครงการหมู่บ้านครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบข้อมูลพื้นฐานและข้อมูลบริบทชุมชนตามสภาพจริง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานและกระบวนการจัดการกองทุน ความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งเสริมและเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของกองทุนเพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของการบริหารจัดการ การพัฒนากองทุนและความสำเร็จของกองทุน โดยวิธีดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านใช้ CIPP MODEL ศึกษาโดยเริ่มจากศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้าน ลงปฏิบัติงานในพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ ข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิ ประมวลสังเคราะห์ข้อมูลตามประเด็น ที่ต้องการแล้วเรียบเรียงได้ประเด็นที่ชัดเจนเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้มี การสัมภาษณ์ การสังเกต การใช้แบบสอบถาม การทดสอบ การประชุม โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากชาวบ้านท่าออย สมาชิกกองทุนกรรมการกองทุนรวม 180 หลังคาเรือนจากประชากร 337 หลังคาเรือน ผลจากที่ได้รับจากการประเมินคือได้ทราบว่าคณะกรรมการได้บริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านด้วยความโปร่งใส ยุติธรรม สามารถตรวจสอบได้ และมีประสิทธิภาพดียิ่งโดยปราศจากข้อโต้แย้งใดๆ ปัจจุบันมีจำนวนสมาชิก 183 ราย ผู้กู้จำนวน 72 ราย โดยมีวงเงินกู้ตั้งแต่ 3,000 -20,000 บาท มีเงินกองทุนเหลือ 2,000 บาท สมาชิกและชาวบ้านมีความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่ดีต่อกองทุน มีการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่าย มีขบวนการพึ่งพาตนเองดีขึ้น มีความเข้มแข็งและการพัฒนาองค์ความรู้เพื่อพัฒนาอาชีพและฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวและหมู่บ้านดีขึ้น จึงนับว่าหมู่บ้านนี้ได้ปูรากฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจได้อย่างมั่นคง

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และคณะกรรมการ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

04
.....
(อาจารย์ ดร.อัศจรรย์ สุขสว่าง)

กรรมการสอบ

.....
(อาจารย์ ดร. เรณู ขำเลิศ)

กรรมการสอบ

.....
(.....)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตร สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

.....
(รองศาสตราจารย์ ทรงพร ทาเจริญศักดิ์)
คณะบดีสำนักวิชาเทคโนโลยี

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บุคคล และกลุ่มต่าง ๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ อย่างดียิ่ง ทั้งในด้านวิชาการ และด้านการดำเนินงานวิจัย อาทิเช่น

- อาจารย์ ดร.อัครชัย สุขธำรง อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
- อาจารย์ ดร.มรณู ขำเลิศ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
- คณาจารย์ประจำวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้คำปรึกษาแนะนำ
- องค์การบริหารส่วนตำบลจันทึก พัฒนาชุมชนอำเภอปากช่อง เกษตรอำเภอปากช่อง และปศุสัตว์อำเภอ ที่ให้คำปรึกษาด้านการปฏิบัติการในการลงพื้นที่และสร้างความคุ้นเคยกับชุมชน
- กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ตำบลจันทึก ผู้ใหญ่บ้าน ประธานกองทุนและคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านท่าออย และชาวหมู่บ้านท่าออยทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ ให้อำนาจ ความสะดวก และให้ความอนุเคราะห์ต่าง ๆ
- ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต

นางศศิโสณ ตั้งศิริดำรงค์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
หน้าอำนวยการ.....	ข
หน้ากิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	จ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ภูมิหลังหรือหลักการและเหตุผล.....	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	2
3. กรอบแนวคิดและทฤษฎี.....	3
4. วิธีการดำเนินงาน.....	4
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมิน โครงการ	6
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	7
1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุน.....	7
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544	8
3. หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	13
4. หลักการประเมินโครงการแบบรูปแบบการประเมินแบบชีพชีพอเดล.....	15
5. เอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง.....	16

สารบัญ(ต่อ)

หน้า

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมิน โครงการ	17
1. วิธีการประเมิน	17
2. ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง.....	17
3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ	18
4. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	21
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล	22
6. การวิเคราะห์ข้อมูล	23
บทที่ 4 ผลการติดตามประเมินโครงการ	24
1. ผลการประเมินบริบทชุมชน	24
2. ผลการประเมิน โครงการ โดยภาพรวม	32
3. ผลการประเมินผู้รู้แต่ละราย.....	41
4. ผลการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประ โครงการ	50
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	59
1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	59
2. วิธีการดำเนินงาน	59
3. ผลการดำเนินงาน	60
4. อภิปรายผล	61
5. ข้อเสนอแนะ	65
บรรณานุกรม	68
ภาคผนวก	69

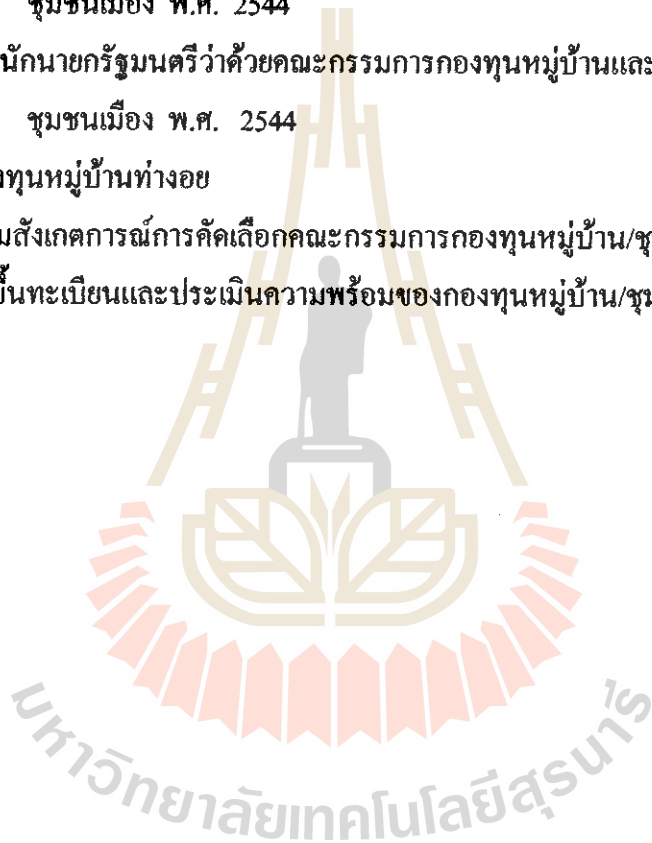
สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงฐานข้อมูลประชากรหมู่บ้านท่าออย	28
2 แสดงข้อมูลประกอบอาชีพของประชากร	29
3 แสดงข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ	30
4 แสดงข้อมูลการศึกษาของประชากร	31
5 แสดงถึงความเข้าใจหลักการและนโยบายกองทุน	33
6 แสดงขั้นตอนการได้รับจัดสรรเงินล้านและการจัดสรรเงินกู้	34
7 แสดงการจัดสรรเงินกู้กองทุน	35
8 แสดงการบริการจัดการเงินของกองทุนหมู่บ้าน	36
9 แสดงคุณสมบัติของกรรมการกองทุน	37
10 แสดงระยะเวลาครบกำหนดคืนเงินกู้	38
11 แสดงความรู้สึกของผู้กู้เมื่อได้รับอนุมัติเงินกู้	40
12 แสดงตัวชี้วัดบริบทของผู้กู้แต่ละรายนำไปประกอบอาชีพค้าขาย	42
13 แสดงตัวชี้วัดบริบทของผู้กู้แต่ละรายนำไปประกอบอาชีพเกษตร	43
14 แสดงปัจจัยนำเข้าของนำไปประกอบอาชีพค้าขาย	44
15 แสดงปัจจัยนำเข้าของนำไปประกอบอาชีพเกษตร	45
16 แสดงผลการดำเนินงานในภาพรวม	46
17 แสดงผลกระทบโดยอ้อม	48
18 แสดงการประเมินตัวชี้วัดผู้กู้แต่ละราย	49
19 แสดงผลการประเมินศักยภาพของกรรมการกองทุน	51
20 แสดงผลการประเมินบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านท่าออย	53
21 แสดงผลการเก็บข้อมูลของตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน(ส่วนกลาง)	55
22 แสดงความเข้มแข็งตามทัศนคติของประชาชน	57

สารบัญ ภาคผนวก

ภาคผนวก

- ก. นโยบายและหลักการ
- ข. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พ.ศ. 2544
- ค. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พ.ศ. 2544
- ง. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านทำงอย
- จ. แบบติดตามสังเกตการณ์การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง
- ฉ. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง (กทบ2)

บทที่ 1

บทนำ

บทนำจะกล่าวถึงเบื้องหลัง ความเป็นมาและเหตุผลในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ โดยได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 ตอน คือ

1. ภูมิหลังหรือหลักการเหตุผล
2. วัตถุประสงค์การดำเนินโครงการ
3. กรอบแนวคิดทฤษฎี
4. วิธีดำเนินการ
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ตอนที่ 1 หลักการและเหตุผล

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 – ฉบับที่ 7 นั้นแม้จะประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง คือเศรษฐกิจของประเทศมีความเจริญก้าวหน้า ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นแต่ก็ยังมีความยากลำบากในการกระจายรายได้สู่ประชาชนไม่ทั่วถึง ก่อให้เกิดผลกระทบทางด้านอื่นตามมาอีกมากมาย เช่น ค่านิยมน้ำมันแพง สังคมไทยกลายเป็นสังคมบริโภคนิยม เกิดปัญหาสังคมต่างๆ เช่น ยาเสพติด สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ อาชญากรรม สภาพครอบครัวเกิดการแตกแยก สังคมเกิดความอ่อนแอ เพราะการอพยพแรงงานไปทำงานต่างถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือการหนีสังคมชนบทเข้าสู่แรงงานภาคอุตสาหกรรม เป็นต้น ปัญหาดังกล่าวพบว่าแนวคิดในการพัฒนามุ่งเฉพาะเศรษฐกิจด้านเดียวนั้นไม่เพียงพอ จำเป็นต้องพัฒนาสังคมแบบบูรณาการ โดยพัฒนาด้านสังคม การเมือง การศึกษา วัฒนธรรม และสิ่งที่สำคัญคือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ประชาชนคิดเป็น ทำเป็น รู้จักการตัดสินใจ และแก้ปัญหาได้ จากวิกฤติที่เกิดขึ้นทำให้ภาครัฐได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้หันมาพึ่งพาตนเองได้อย่างเหมาะสมและมากที่สุด เพื่อมุ่งให้ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 จึงได้ปรับปรุงปรัชญาเป้าหมายเป็น การพัฒนาแบบ “เศรษฐกิจพอเพียง” ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชการปัจจุบัน ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ โดยกลุ่กรการยึดคนเป็นพื้นที่ เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมที่มีรากฐานมาจากพื้นฐานความเข้มแข็งของชุมชน รัฐบาลยุคปัจจุบัน โดยการนำของ ฯพณฯ พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ได้เห็นความจำเป็นของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะการเรียนรู้ที่จะพึ่งตนเองของชุมชนจนเกิดความ

เข้มแข็งในชุมชนหมู่บ้าน จึงมีนโยบายเร่งด่วนได้แถลงต่อรัฐสภาถึงการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ หนึ่งล้านบาทเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างงานและสร้างรายได้ ลดรายจ่าย ให้แก่ประชาชนในชุมชนและวิสาหกิจขนาดเล็กในครัวเรือน ซึ่งรัฐบาล เมื่อเข้าใจถึงสาเหตุของวิกฤติชาติแล้ว แนวทางแก้ไขคือการเสริมฐานล่างของสังคมให้เข้มแข็ง ถ้าหมู่บ้านกว่า 70,000 หมู่บ้านทั่วประเทศมีความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ฐานของสังคมย่อมแข็งแรงรองรับสังคมข้างบนให้เติบโตไปได้อย่างมากและมั่นคง จึงถือเป็นนโยบายที่ดีที่เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการบริหารงบประมาณ ติดตามตรวจสอบกันเอง และเปลี่ยนวิธีคิดจากการคิดจากข้างบน ทำจากข้างบน มาเป็นการคิดจากฐานล่างทำจากฐานล่าง ให้โอกาสคนรากหญ้าได้ช่วยกอบกู้วิกฤติ โดยให้กองทุนหมู่บ้านสร้างพลังทางเศรษฐกิจ เกื้อกูลผู้ด้อยโอกาส ให้คนในชุมชนมีสำนึกรักท้องถิ่น มีการกำหนดชะตากรรมตนเองและกำหนดกฎระเบียบกันเอง ประชาชนจะได้มีโอกาสใช้ภูมิปัญญาและศักยภาพในการบริหารจัดการเงินกองทุน

จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าหากการดำเนินงานไม่มีประสิทธิภาพไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการก็จะล้มเหลว ดังนั้นจึงต้องมีการติดตามประเมินผลกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเกิดขึ้น จำนวน 74,881 คน โดยให้นักศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาจัดการและประเมินโครงการ ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลและปฏิบัติงานในพื้นที่หมู่บ้าน โดยใช้วิธีการติดตามและประเมินผลแบบมีส่วนร่วมแล้วเขียนรายงานการประเมินในรูปแบบของสารนิพนธ์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาชุมชนทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศชาติต่อไป

ตอนที่ 2 วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1. เพื่อศึกษาถึงกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าสามารถดำเนินงานไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่
2. เพื่อศึกษาว่ากองทุนหมู่บ้านมีผลต่อระบบการพึ่งพาตนเองในท้องถิ่นหรือไม่
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจของท้องถิ่นและสังคม
4. เพื่อศึกษาและติดตามความคืบหน้าในด้านการพัฒนาอาชีพ การสร้างรายได้ ลดรายจ่ายของสมาชิกผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
5. เพื่อศึกษาว่ากองทุนหมู่บ้านมีผลทำให้คนในชุมชนมีศักยภาพและความเข้มแข็งเพิ่มขึ้นหรือไม่

ตอนที่ 3 กรอบแนวคิดและทฤษฎี

นักประเมินคนสำคัญที่สร้างแบบจำลองซึ่งนำมาประยุกต์ใช้ในการประเมินโครงการ ได้แก่ Tyler , Cronbach , Stake , Alkin , และ Stufflebeam เป็นต้น

Tyler Goal Attainment Model เป็นแบบจำลองที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลักในการประเมินความสำเร็จของโครงการ โดยการตรวจสอบผลผลิตของโครงการว่าได้เป็นไปตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่เพียงใด

Cronbach's Evaluation Model เป็นการรวบรวมข้อมูลและการใช้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดโครงการ การประเมินโครงการไม่ควรประเมินเฉพาะจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้เท่านั้น ควรประเมินผลข้างเคียงของโครงการด้วย เพื่อค้นหาข้อบกพร่องและแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ

Stake's Countenance Model การเก็บรวบรวมข้อมูลจากหลายๆแหล่ง แล้วนำมาจัดให้เป็นระบบ ระเบียบ เพื่อบรรยายและตัดสินคุณค่าของโครงการที่ต้องประเมิน การประเมินโครงการแบบนี้มีลักษณะเป็นการประเมินเพื่อตอบสนอง ซึ่งต้องอาศัยการบรรยายและตีความข้อมูลที่ชัดเจน และเป็นระบบ

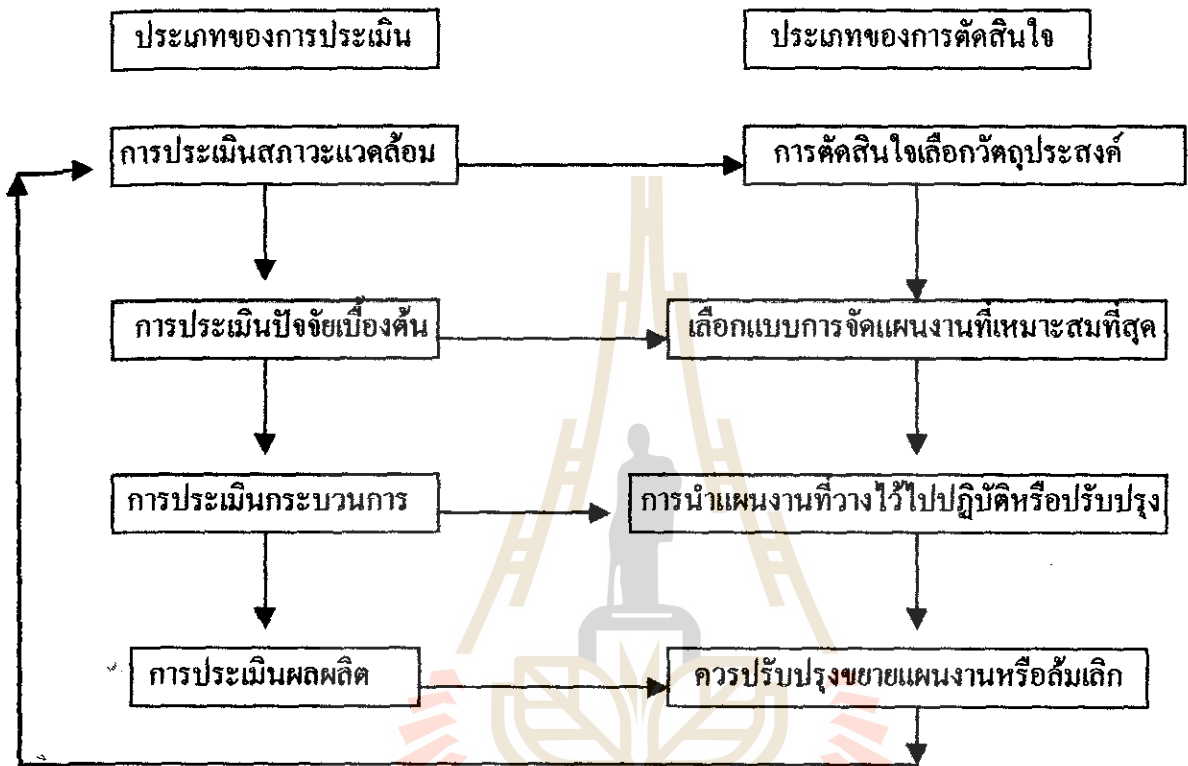
Alkin's Concepts of Evaluation กระบวนการคัดเลือกประมวลผลข้อมูลและจัดระบบสารสนเทศที่มีประโยชน์ เพื่อนำเสนอต่อผู้ตัดสินใจในการกำหนดทางเลือกที่เหมาะสมในการดำเนินโครงการ

Stufflebeam's CIPP of Model การดำเนินการควบคุมไปตั้งแต่ทำโครงการจนถึงสิ้นสุดโครงการ โดยศัพท์เฟลปป์ได้ให้ความหมายของการประเมินว่า เป็นกระบวนการของการวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจในทางเลือกต่างๆที่มีอยู่

กรอบความคิดทฤษฎีหรือต้นแบบทางความคิดที่ผู้เขียนสารนิพนธ์ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ได้แก่ ต้นแบบแนวความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า ชิพฟ์ โมเดลการติดตามประเมินผลการประเมินโครงการ เพื่อเชื่อมโยงไปยังวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการในภาพรวม โดยใช้ชิพฟ์ โมเดล ประเมินในด้านต่างๆดังนี้คือ

1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินบริบทชุมชนซึ่งจะช่วยให้การตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนในการกำหนดวัตถุประสงค์
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้างเพื่อกำหนดรูปแบบของโครงการ
3. การประเมินกระบวนการดำเนินโครงการ (Process Evaluation) เป็นการตัดสินใจในด้านการประยุกต์ใช้เพื่อควบคุมการดำเนินงานของโครงการ

4. การประเมินผลผลิตที่เกิดจากโครงการ (Product Evaluation) จะช่วยในการตัดสินใจเพื่อตัดสินใจและดูผลสำเร็จของโครงการ

ภาพที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ของประเภทการประเมินและประเภทของการตัดสินใจ

ตอนที่ 4 วิธีดำเนินการ

ทำการศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านท่างอย หมู่ 13 ตำบลจันทิก อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้ ซิปป์ โมเดล เป็นตัววิเคราะห์ และกำหนดตัวบ่งชี้ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล

แหล่งข้อมูล

1.ข้อมูลระดับปฐมภูมิ (Primary Data Source) การเก็บข้อมูลภาพรวม หรือบริบทชุมชนของหมู่บ้านกลุ่มเป้าหมายที่ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้นำชุมชน และกลุ่มต่างๆ ในหมู่บ้านกำหนดตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan จำนวน 180 ครั้วเรือนจากจำนวนประชากรทั้งหมด 337 ครั้วเรือน

การเก็บข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านเลือกผู้ให้ข้อมูลดังนี้

- 1) ประธานและคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 15 คน
- 2) สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ไปแล้ว จำนวน 72 ราย
- 3) หัวหน้าครอบครัวหรือตัวแทน เลือกลุ่มตัวอย่างจากจำนวน 180 หลังคาเรือน

2.ข้อมูลระดับทุติยภูมิ (Secondary Data Source) ได้แก่

- 1.ข้อมูล จปฐ.
- 2.ระเบียบกองทุนหมู่บ้านท่างอย
- 3.ข้อมูลบัญชี 1 – 12 ปี ของสถานีอนามัยหนองกะทูน
- 4.แผนแม่บทชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลจันทก พ.ศ.2545
- 5.แบบสรุปการประเมินผลหมู่บ้านสุขภาพดีถ้วนหน้าอย่างยั่งยืน(สคด.ย)
- 6.คู่มือสำหรับประชาชนในการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การสำรวจสภาพทั่วไปของชุมชน
2. การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม
3. การสัมภาษณ์โดยอาศัยแบบรายงาน (บร.1 – 12) เป็นตัวกำหนดหัวข้อในการสัมภาษณ์
4. การสนทนากลุ่ม
5. การจัดเวทีชาวบ้าน
6. การจัดประชาคมตำบล
7. ข้อมูลมือสอง

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

1. แบบสำรวจตามแบบรายงาน (บร. 1 – 12)
2. แบบสังเกต
3. แบบสัมภาษณ์
4. เอกสารที่เกี่ยวข้อง
5. กล้องถ่ายรูป
6. สมุดจดบันทึก

การจัดระบบและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. โดยยึดตามวัตถุประสงค์การวิจัยเป็นหลักในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การใช้โครงเรื่องของรายงาน โดยแบ่งออกตามหัวข้อเรื่องที่ต้องการศึกษาวิจัย

การวิเคราะห์เชิงอธิบาย พรรณนา

ตอนที่ 5 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

1. ทำให้ทราบข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้านที่สามารถนำไปใช้พื้นฐานในการศึกษาและวางแผนบริหารชุมชน
2. ทำให้ทราบถึงกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าสามารถดำเนินงานไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่
3. ทำให้ทราบถึงปัจจัยด้านบวกที่ทำให้กระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติประสบความสำเร็จบรรลุตามเป้าหมาย
4. ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่ขัดขวางกระบวนการพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
5. ได้ทราบถึงความคืบหน้าในด้านการพัฒนาอาชีพ การสร้างรายได้ ลดรายจ่ายของสมาชิกผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านและสมาชิกอื่นๆในหมู่บ้าน

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

การประเมินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษาหมู่บ้านท่าออย หมู่ที่ 13 ตำบลจันทิกร อำเภอบางละมุง จังหวัดนครราชสีมา ได้มีการประมวลแนวคิดทฤษฎีบทความต่างๆที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนต่อการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีเอกสารที่เกี่ยวข้องดังนี้

- 1 นโยบายหลักการและวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
- 2 ระเบียบต่างๆที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 3 หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในการดำเนินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 4 หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมิน โครงการแบบชีพท์ โมเดล
- 5 เอกสารอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 นโยบาย หลักการ และวัตถุประสงค์กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

นโยบายจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนละ 1 ล้านบาท เป็นนโยบายของรัฐบาลภายใต้การนำของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีคนปัจจุบัน เพื่อเป็นการเสริมสร้างการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้านกระบวนการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม การแก้ปัญหา รวมทั้งการเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้มีขีดความสามารถในการจัดการบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง

1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

หลักการสำคัญที่จะทำให้นโยบายดังกล่าวของรัฐบาลประสบผลสำเร็จ ประกอบด้วย

1. ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. การบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนของหมู่บ้าน
3. การปฏิรูประบบราชการบริหารแผ่นดินตามแนวทางให้หมู่บ้านเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา
4. การติดตามและประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน

1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสำหรับการลงทุน เพื่อการพัฒนา

อาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน

2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง

3. เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4. กระตุ้นเศรษฐกิจ ในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

5. เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ในการประเมินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ จะใช้แนวทางนโยบายและวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ ดังที่กล่าวมาแล้วในข้างต้น เป็นหลักในการประเมินด้านปัจจัยโครงการ (Input Evaluation)

ตอนที่ 2 ระเบียบต่างๆที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2.1 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544(ภาคผนวก ก) ประกอบด้วย 2 หมวด ดังนี้

หมวดที่ 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีประเด็นสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

1.ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ โดยมีชื่อย่อว่า กทบ. ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานคนที่หนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรองประธานคนที่สอง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นรองประธานคนที่สาม ผู้ทรงคุณวุฒิและคณะกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกิน 10 คน เป็นกรรมการ เลขานุการนายกรัฐมนตรีเป็นกรรมการและเลขานุการ

2.วาระของคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

3.การประชุมและการวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

4.อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติมีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายวางแผน ร่างกฎหมาย และการออกระเบียบข้อบังคับต่างๆที่เกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

หมวดที่ 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติมีประเด็นสำคัญคือ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ โดยมีบทบาทหน้าที่ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการและของกองทุน ตลอดจนการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง และการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ทุกฝ่ายทราบถึงนโยบายปรัชญา และวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ(ภาคผนวก ก)

2.2.ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544ประกอบด้วย 9 หมวดโดยมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้ (ภาคผนวก ข)

หมวดที่ 1 ข้อความทั่วไป

ว่าด้วยความหมายของคำต่างๆที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประกอบไปด้วยคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการระดับต่างๆ สมาชิกกองทุน และเงินฝากเพื่อให้เกิดความเข้าใจในความหมายของคำต่างๆที่ตรงกัน

หมวดที่ 2 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีประเด็นสำคัญดังนี้

1. ปรัชญาหรือหลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติคือ
 - 1) เสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น
 - 2) ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคต และจัดการหมู่บ้านและชุมชนด้วยคุณค่า และภูมิปัญญาของตนเอง
 - 3) เกื้อกูลผลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน
 - 4) เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม
 - 5) กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน

2. วัตถุประสงค์ในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชน ส่งเสริมและพัฒนาระบบการบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง และเพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ ก่อให้เกิดการเสริมสร้างความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม นำไปสู่การพึ่งพาตนเอง

3. คณะกรรมการกองทุนจะต้องดำเนินการเปิดบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เพื่อรองรับการจัดสรรเงินกองทุนจำนวน 1 ล้านบาท

4. การเบิกจ่ายเงินจากบัญชีกองทุนหมู่บ้านหรือบัญชีกองทุนชุมชนเมือง โดยคณะกรรมการจะต้องพิจารณาจากความพร้อมของประชาชนและคณะกรรมการในหมู่บ้านหรือชุมชนมีการบริหารจัดการกองทุนที่สอดคล้องและเกื้อกูลกันรวมทั้งต้องมีระบบการตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนโดยสมาชิกในชุมชน

หมวดที่ 3 คณะอนุกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีประเด็นสำคัญดังนี้

1. คณะอนุกรรมการจะต้องประกอบด้วยปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นรองประธานคนที่หนึ่ง เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนเป็นรองประธานคนที่สอง ผู้ทรงคุณวุฒิอื่นอีกจำนวน 5 คน ซึ่งแต่งตั้งโดยประธานกรรมการ เป็นอนุกรรมการ ผู้แทนจากสำนักนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ และผู้แทนจากสำนักงาน เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

2. อำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการสนับสนุนกล่าวโดยสังเขปดังนี้คือกำหนดแผนปฏิรูปการบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนของส่วนราชการ สนับสนุนและ พัฒนาศักยภาพ และขีดความสามารถของคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด บูรณาการแผนงาน โครงการกิจกรรม งบประมาณ ตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อสนับสนุนการดำเนินการของกองทุน

หมวดที่ 4 คณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัด มีประเด็นสำคัญดังนี้

1 คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน ปลัดจังหวัดเป็นรองประธาน แทนคณะกรรมการซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากประธานกรรมการ และผู้แทนหน่วยงานระดับจังหวัดผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรประชาชนจำนวน 5 คน และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นอีกจำนวน 5 คน ซึ่งแต่งตั้งโดยประธานกรรมการเป็นอนุกรรมการและพัฒนาการจังหวัดเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

2 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด กล่าวสรุปได้ดังนี้คือ รับขึ้นทะเบียนกองทุนตามระเบียบและวิธีการปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนด ให้ความเห็นผลการประเมินความพร้อมของกองทุน สนับสนุนให้เกิดการเตรียมความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของกองทุนในจังหวัด ประสานความร่วมมือเพื่อสนับสนุนด้านวิชาการและการจัดการจัดทำระบบข้อมูลเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนต่างๆ รายงานผลการดำเนินงานของกองทุนในจังหวัดให้คณะกรรมการทราบ แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อช่วยดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดและปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการสนับสนุนมอบหมาย

หมวดที่ 5 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีประเด็นสำคัญดังนี้

1. ให้มีการคัดเลือกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยการคัดเลือกกันเองในแต่ละกองทุน จำนวน 9-15 คน และคณะกรรมการเป็นผู้คัดเลือกประธานกองทุน

2. อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนมีหน้าที่ในการบริหารจัดการ ตรวจสอบดูแลการจัดการผลประโยชน์ของเงินกองทุน การออกระเบียบข้อบังคับกองทุนจะต้องไม่ขัดแย้งและเป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด การรับสมาชิก และการพิจารณาอนุมัติเงินกู้ต้องเป็นไปตามระเบียบทั้งนี้รวมถึง การจัดทำบัญชีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกองทุนด้วย

3. วาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการกองทุน คราวละ 2 ปี

4. การประชุมคณะกรรมการกองทุนต้องมีคณะกรรมการมาประชุมเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการกองทุนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ในขณะนั้น จึงถือเป็นองค์ประชุม

หมวดที่ 6 กองทุนและสมาชิกกองทุน มีประเด็นสำคัญดังนี้

1. ส่วนประกอบของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะต้องประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ส่วนสมาชิกกองทุนประกอบไปด้วยบุคคลธรรมดาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองนั้นๆ โดยจะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อบังคับของกองทุน

2. เกี่ยวข้องกับการประชุมผู้ถือหุ้นต้องมีการประชุมใหญ่สามัญประจำปีอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง และคณะกรรมการสามารถเรียกประชุมวิสามัญเมื่อใดก็ได้ถ้าจะต้องมีการขอมติจากที่ประชุม โดยในการประชุมแต่ละครั้งต้องมีสมาชิกเข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของ สมาชิกทั้งหมดจึงถือเป็นองค์ประชุม

หมวดที่ 7 การกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีประเด็นสำคัญดังนี้

1. เกี่ยวกับสมาชิกผู้กู้เงินกองทุน สมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้เงินจากกองทุนต้องจัดทำโครงการขอกู้ โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน ในกรณีที่ผู้กู้มิได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการขอกู้ ให้คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจบอกยกเลิกสัญญาและเรียกคืนเงินกู้

พร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนที่ค้างชำระคืนเต็มจำนวนได้โดยทันทีและในกรณี ที่ผู้กู้ทำผิดสัญญา ไม่ชำระคืนต้นเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ ในสัญญากู้ยืมเงิน ให้ผู้ กู้เสียเบี้ยปรับตามจำนวนที่ระเบียบกองทุนกำหนดไว้

2. เกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุน คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้ รายหนึ่งไม่เกินจำนวนสองหมื่นบาท หากเห็นว่าควรอนุมัติมากกว่านั้นให้คณะกรรมการกองทุน เรียกสมาชิกประชุมเพื่อขอมติเห็นชอบ แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินจำนวนเงินห้าหมื่นบาท

หมวดที่ 8 การทำบัญชีและการตรวจสอบ มีประเด็นที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

ให้คณะกรรมการกองทุนจัดทำบัญชีของกองทุนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง ให้คณะกรรมการกองทุนจัดทำรายงานการเงิน ตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด และส่งให้ผู้ตรวจสอบบัญชีภายในระยะเวลาสามสิบวันนับแต่วัน สิ้นปีทางบัญชีของทุกปี ตลอดจนจัดสรรกำไรสุทธิตามระเบียบและหลักเกณฑ์ที่กองทุนกำหนด

หมวดที่ 9 บทเฉพาะกาล มีประเด็นสรุปได้ดังนี้

1. เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อม ในวาระเริ่มแรกในส่วนของหมู่บ้านให้ผู้ใหญ่บ้าน เรียกประชุมหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนครัวเรือนละหนึ่งคน เปิดเวทีชาวบ้านในการเลือกตั้งคณะกรรมการ และผู้มาประชุมต้องไม่น้อยกว่าสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมดในหมู่บ้าน ในส่วนของชุมชนเมืองให้ประธานคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอเป็นผู้ทำหน้าที่แทนผู้ใหญ่บ้านจากนั้น คณะกรรมการกองทุนต้องดำเนินการยื่นขอขึ้นทะเบียนจัดตั้งกองทุนและเปิดบัญชีของกองทุนกับ ธนาคารให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันหลังจากที่ได้รับเลือก

2. วาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการกองทุน เมื่อครบกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่คณะกรรมการกองทุนดำรงตำแหน่ง ให้กรรมการกองทุนจับสลากออก จำนวนกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการกองทุนทั้งหมด

2.3. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านท่างอย (ภาคผนวก ง)

ระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้านท่างอย สรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

- 1.สถานที่ตั้งกองทุนหมู่บ้านท่างอย
- 2.วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน
- 3.แหล่งที่มาของเงินกองทุน
- 4.คุณสมบัติของสมาชิกและการรับสมัครสมาชิก
- 5.ระเบียบการกู้เงินของกองทุนและระยะเวลาคืนเงินกู้
- 6.การคิดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1 บาทต่อเดือน และเบี้ยปรับอัตราร้อยละ 0.5 บาท ต่อเดือน

7.การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี

ตอนที่3 หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน

3.1.ข้อมูลสรุปการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

เนื่องจากกระบวนการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จะต้องเป็นตามระเบียบข้อ 41 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 กล่าวว่า

1. จะต้องมียี่สิบสามในสี่ครัวเรือนเข้าร่วมประชุม
2. การเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เป็นไปตามมติที่

ประชุม

คุณสมบัติของคณะกรรมการต้องเป็นไปตามข้อ 17 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ดังนี้

- 1) เป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสองปี ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นคณะกรรมการกองทุน
- 2) เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ โดยมีอายุ 20 ปีบริบูรณ์
- 3) ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด และไม่มีประวัติเสียทางการเงิน ตลอดจนยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
- 4) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- 5) ไม่เคยได้รับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท
- 6) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดแต่รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ยกเว้นความผิดฐานให้เสียทรัพย์และความผิดฐานบุกรุก
- 7) ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากทางราชการ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเลื่อมล้ำอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ องค์กร หรือหน่วยงานที่สังกัด
- 8) ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิ์ตามมาตรา 68 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540
- 9) ไม่เป็นผู้เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนตามข้อ 20(3) และ(4)

3.2. แนวคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้ประเมินความพร้อมในด้านต่างๆ รวมทั้งการให้ข้อมูล รายละเอียดต่างๆตามความเป็นจริง ในด้านการเตรียมความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะต้องเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ดังนี้

- 1) การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน
- 2) คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน
- 3) ความรู้ ประสบการณ์ และความเข้าใจในการบริหารกองทุนของคณะกรรมการกองทุน
- 4) ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุน
- 5) การมีส่วนร่วมของชาวบ้านหรือสมาชิกในการจัดการกองทุน
- 6) การปฏิบัติของสมาชิกตามระเบียบข้อบังคับของกองทุน
- 7) การเปิดบัญชีเงินฝากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อรองรับการจัดการโอนเงินหนึ่งล้านบาท

3.3. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาอนุมัติเงินกู้ให้แก่สมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองดำเนินการตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง หมวดที่ 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (ภาคผนวก ข)

3.4. การวิเคราะห์การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ตามวัตถุประสงค์ของโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ตลอดจนส่งเสริมพัฒนาและติดตามประเมินผลนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ รัฐบาลจึงได้จัดสรรงบประมาณให้ทุนการศึกษาแก่บัณฑิตในหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขา การจัดการและการประเมินโครงการ จำนวน 74,881 คน เพื่อยกระดับการศึกษาและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เพิ่มขึ้นอีกทางหนึ่ง ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ได้เตรียมการมาเป็นเวลาพอสมควรอย่างมีระบบ และสามารถกล่าวได้ว่ามีใช้เพียงโครงการจ้างงานบัณฑิตที่ตกงาน แต่เป็นโครงการที่ให้ทุนการศึกษาแก่บัณฑิต ซึ่งบัณฑิตจะต้องผ่านเกณฑ์การประเมินผลตามหลักสูตร จึงจะจบการศึกษาและได้รับประกาศนียบัตร ส่งผลให้การ

ดำเนินโครงการเป็นไปอย่างมีระบบ มีหลักเกณฑ์ และมีตัวชี้วัดที่ชัดเจน อาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่าเป็นโครงการพัฒนาและยกระดับการศึกษาที่ดำเนินควบคู่ไปกับการพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ก่อให้เกิดการพัฒนาที่สอดคล้องอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป

ตอนที่ 4 หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินโครงการแบบชีพฟ์ โมเดล

สมชาย คงเมือง และคณะ ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับรูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์ โมเดล ไว้ในวารสารวิจัยและพัฒนาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ดังนี้ การประเมินแบบชีพฟ์ โมเดล เป็นการประเมินแนวตัดสินใจ ซึ่งเน้นความสำคัญของการเชื่อมโยงระหว่างการวิจัยประเมินผลกับการตัดสินใจของนักบริหาร การวิจัยประเมินผลแนวนี้นี้ให้ความสนใจต่อการจัดโครงสร้างในลักษณะที่จะเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการตัดสินใจเป็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตัดสินใจของนักบริหาร(สมชาย คงเมือง และคณะ, วารสารวิจัยและพัฒนา มจร , 2544 : 104-105) การวิจัยประเมินผลแนวนี้นี้มีผู้ที่ให้ความสนใจหลายคนแต่ผู้ที่ให้ความสำคัญเป็นพิเศษคือ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) รูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์ โมเดล สตัฟเฟิลบีม และ ชิงคฟิลด์ (Stufflebeam and Shinkfield) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการประเมินไว้ว่า การวิจัยประเมินผลคือกระบวนการจำแนกการได้รับและการจัดหาข้อมูล ข้อสนเทศที่เป็นประโยชน์สำหรับการวินิจฉัยเกี่ยวกับทางเลือก

ถำราญ มีแจ้ง และ สุพัศตร์ พิบูลย์ ได้กล่าวถึงแบบจำลองชีพฟ์ โมเดล และสภาพการใช้แบบจำลองไว้ว่า “แบบจำลองชีพฟ์ โมเดล ได้รับการพัฒนาขึ้นโดย ดร.สตัฟเฟิลบีม และคณะ ได้รับความหมายของการประเมินว่า เป็นกระบวนการของการวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจในทางเลือกต่างๆที่มีอยู่ มีลักษณะเป็นกรอบความคิดในเชิงประเมินที่เด่นชัดในแง่ของการชี้แนะขั้นตอนในการประเมินควบคู่ไปกับการตัดสินใจ “ประเภทของการประเมิน และประเภทของการตัดสินใจในแบบจำลองชีพฟ์ (แผนภาพ 1 ในบทที่ 1) ลักษณะการประเมินจะเห็นได้ชัดว่าแบบจำลองชีพฟ์ได้เน้นการตัดสินใจควบคู่ไปกับกิจกรรมการประเมินในทุกขั้นตอน กล่าวคือในขั้นของการประเมินสภาวะแวดล้อม และการประเมินปัจจัยเบื้องต้น เป็นการประเมินเพื่อหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจก่อนการนำโครงการไปปฏิบัติ การประเมินกระบวนการ เป็นการหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจในขณะที่ดำเนินการ โครงการ ส่วนการประเมินผลผลิต เป็นการหาข้อมูลเพื่อการตัดสินใจเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ ซึ่งโดยนัยดังกล่าวนี้ แบบจำลองชีพฟ์ จะมีคุณค่ามากยิ่งขึ้นถ้าโดยเนื้อหาของการใช้แบบจำลองควบคู่ไปกับการบริหารงานในลักษณะของ “แบบจำลองเพื่อการ

บริหารงาน “ นั่นคือ ควรใช้แบบจำลองนี้กับโครงการที่กำลังจะเริ่มขึ้นหรือกำลังดำเนินการอยู่ อีกทั้งทีมงานประเมินก็ควรประกอบด้วยนักประเมินผลภายใน (Internal Evaluator) ด้วย

ตอนที่ 5 เอกสารอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

ปรีดี โชติช่วง ได้กล่าวถึง กองทุนหมู่บ้านทุนแห่งจิตวิญญาณและการแบ่งปันสรุปได้ดังนี้ กองทุนหมู่บ้านเป็นนโยบายที่จะต้องทำให้เกิดเป็นรูปธรรมและประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และการยอมรับว่ามีความเป็นเจ้าของกองทุนหมู่บ้านร่วมกัน ทำให้เกิดความรู้สึกรักและหวงแหนช่วยกันดูแลรักษาไว้เสมือนหนึ่งเป็นการประกาศเกียรติบัตรของชุมชนให้คนทั่วไปได้รับรู้ว่า ชุมชนมีความสามัคคีเข้มแข็ง (ปรีดี โชติช่วง www.rakbankerd.com. 2545)

ทีมงานศึกษาหมู่บ้านนำร่อง สำนักงานกองทุนเพื่อสังคม ได้ทำการศึกษาหมู่บ้านต้นแบบเพื่อมาประกอบการเตรียมความพร้อมของหมู่บ้าน เพื่อรองรับการดำเนินงาน ตามโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้ประสบผลสำเร็จ สรุปได้ดังนี้ กองทุนหมู่บ้าน คือ โอกาสที่เปิดให้กับชาวบ้านได้มาร่วมแรง ร่วมใจกันสร้างพลังของชุมชน โอกาสดังกล่าวนี้หากได้มาแล้วจัดการไม่ดี ก็จะเป็นการเพิ่มหนี้ให้กับประเทศ และทำให้ความสามัคคีและการพึ่งตนเองที่ชุมชนเคยมีอยู่ถูกทำลายลง สิ่งที่ควรคำนึงถึงคือ ต้องไม่รับแรงดำเนินการเพียงเพื่อให้หมู่บ้าน ได้รับเงินล้านตามๆกันไป การให้ชุมชนค่อยๆเรียนรู้กระบวนการพัฒนา โดยการศึกษาจากหมู่บ้านต้นแบบเพื่อมาประกอบการเตรียมความพร้อมในชุมชนตนเอง จะทำให้เกิดประโยชน์มากกว่า หมู่บ้านที่เหมาะสมสำหรับการเป็น “ หมู่บ้านต้นแบบ ” มีจุดร่วมซึ่งเป็นจุดแข็งต่างๆ ดังนี้

1. มีพัฒนาการที่เริ่มต้นมาจากชุมชน
2. มีผู้นำที่โดดเด่นและหลากหลาย
3. กลุ่มกิจกรรมต่างๆมีประสพการณ์
4. มีประสบการณ์ในการบริหารกองทุน
5. มีความสามารถในการดำเนินธุรกิจชุมชน
6. มีรูปธรรมของการพัฒนา
7. มีความพร้อมใจและเสียสละเวลา

ทีมงานนี้ยังกล่าวต่อไปอีกว่า เมื่อเงินกองทุนหมู่บ้านหนึ่งล้านบาท ลงไปถึงหมู่บ้านแล้ว สิ่งที่ต้องให้ความสนใจต่อไปคือ ทำอย่างไรที่จะให้เงินก้อนนี้เป็นเครื่องมือสนับสนุนกิจกรรมดีๆ หรือเกิดประโยชน์สูงสุดในชุมชน โครงการเพื่อขอกู้เงินกองทุน 1 ล้านบาทที่ดี จึงมิใช่คิดเพียงแต่ว่าทำแล้วใช้เงินคืนได้ หรือมีผลกำไรมากมาย แต่จะต้องคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมมุ่งสู่แนวทางการพึ่งตนเองและการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชน (www.1000000baht.com, 2544)

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

บทนี้จะนำเสนอเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการประเมินโครงการ ซึ่งผู้ทำสารนิพนธ์ได้แบ่งรายละเอียดวิธีการออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

1. วิธีการประเมินโครงการ
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. ตัวแปรและตัวชี้วัดในการประเมินโครงการ
4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิธีการประเมินโครงการ

ในการประเมินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นการประเมินเชิงระบบ (System Approach) ซึ่งรูปแบบที่ใช้ในการประเมินตรงกับ CIPP Modal เพื่อเชื่อมโยงไปยังวัตถุประสงค์ของการประเมินในภาพรวม

ตอนที่ 2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดประชากรคือประชากรในหมู่บ้านท่าอัยและกลุ่มตัวอย่างคือตัวแทนครัวเรือนละหนึ่งคนโดยได้อาศัยแนวทางตามแบบรายงาน(บร.) ต่างๆที่ใช้ในการเก็บข้อมูล สามารถกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างได้ดังต่อไปนี้

2.1. การเก็บข้อมูลบริบทชุมชน กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการเก็บข้อมูล ได้แก่

- ผู้นำชุมชน ผู้นำกลุ่มต่างๆในชุมชน
- ประชาชนในหมู่บ้านท่าอัย ทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie and Morgan

จำนวน 180 ครัวเรือน จากจำนวนประชากรในหมู่บ้านทั้งหมด 337 ครัวเรือน และทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย

2.2. การเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้าน กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการเก็บข้อมูล ได้แก่

1. ประธานและคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 15 คน

2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับการอนุมัติเงินกู้แล้ว จำนวน 72 ราย

3. หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทน ครัวเรือนละ 1 คน (ทำการกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie and Morgan) จำนวน 180 หลังคาเรือน จาก จำนวนครัวเรือนทั้งหมด 337 หลังคาเรือน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม

ตอนที่ 3 ตัวแปรและตัวชี้วัดในการประเมินโครงการ

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 1 กรอบแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการติดตามประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านในครั้งนี้ ได้แก่ต้นแบบแนวความคิดเชิงระบบ โดยใช้แบบจำลอง ซิฟท์ เพื่อกำหนดตัวชี้วัดและตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล ซึ่งสามารถกำหนดได้ดังนี้

3.1. ตัวชี้วัดหน่วยบริหารจัดการกองทุน (หน่วยระบบ A)

1) ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator) เป็นตัวชี้วัดสภาพแวดล้อมของหน่วยระบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ประกอบไปด้วย 2 ระดับคือ บริบทระดับประเทศได้แก่นโยบายกองทุน และการบริหารจัดการกองทุน และบริบทระดับท้องถิ่น ได้แก่สภาพป่าไม้ แหล่งน้ำ สภาพที่ทำกินของคนในชุมชน ซึ่งตัวชี้วัดบริบทมีตัวแปรดังต่อไปนี้

1.1.บริบทระดับประเทศ คือตัวชี้วัดบริบทรอบนอก มีตัวแปรดังนี้

- 1.1.1. ความยากจนของประเทศ
- 1.1.2. การขาดดุลการค้าของประเทศ
- 1.1.3. ภาวะเศรษฐกิจของประชาชน
- 1.1.4. บรรยากาศความเข้มแข็งของท้องถิ่น

1.2.บริบทระดับท้องถิ่น หรือตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่นประกอบไปด้วยตัวแปร ดังนี้

1.2.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน ความภูมิใจ ความฝัน จุดเด่น จุดด้อย ทรัพยากร สภาพภูมิศาสตร์ และการเปลี่ยนแปลงด้านสาธารณูปโภค

1.2.2. สภาพปัจจุบัน ได้แก่ จำนวนประชากรในชุมชน อาชีพ การศึกษา ร้านค้า และแหล่งน้ำ

1.2.3. เศรษฐกิจของคนในหมู่บ้าน ทั้งรายได้จากการเกษตร และนอกการเกษตร

1.2.4. วัฒนธรรม ได้แก่ วัฒนธรรมที่ใช้ในท้องถิ่น และแหล่งท่องเที่ยว

1.2.5. ภูมิปัญญาชาวบ้านในด้านต่างๆ

1.2.6. ข้อมูลด้านอื่นๆ ได้แก่กลุ่มอาชีพต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน โครงการของรัฐบาล หรือองค์กรเอกชนที่เข้ามาช่วยเหลือในรอบ 5 ปี

2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator) ได้แก่ ตัวแปร

2.1. นโยบายเป้าหมายของทางรัฐบาลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2.2. เงิน 1 ล้านบาท

2.3. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

2.4. เงินที่ผู้กู้ชำระคืน

2.5. ผู้สมัครขอกู้

2.6. บัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน

3) ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator)

3.1. การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

3.2. การจัดทำบัญชีกองทุน

3.3. การส่งเสริมให้เงินกู้

3.4. การรับชำระหนี้

3.5. การตรวจสอบและวินิจัยกิจกรรมของผู้กู้

4) ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indicator)

4.1. ผล โดยตรง (Immediate Result) ได้แก่ ตัวแปร

4.1.1. จำนวนผู้กู้เงินกองทุน

4.1.2. ยอดเงินที่ปล่อยกู้

4.1.3. การเคลื่อนไหวของยอดเงินกู้

4.2. ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact) ได้แก่ ตัวแปร

4.2.1. จำนวนผู้ที่กู้เงินกองทุนได้

4.2.2. การขยายกิจการของผู้กู้

4.2.3. การเกิดกิจการหรืออาชีพใหม่ในหมู่บ้าน

4.3. ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact) ได้แก่ ตัวแปร

4.3.1. ความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน

4.3.2. ภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจของท้องถิ่น

4.3.3. เครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันของท้องถิ่น

4.3.4. ศักยภาพและความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้าน

3.2 ตัวชี้วัดหน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย (หน่วยระบบ B) หน่วยระบบ

(Context Indicator)

1) ตัวชี้วัดบริบทเป็นตัวชี้วัดสภาพแวดล้อมของผู้กู้แต่ละราย ได้แก่

1.1. ตัวชี้วัดระดับประเทศ และระดับท้องถิ่น เป็นตัวชี้วัดชนิดเดียวกับตัวชี้วัดของหน่วยบริหารจัดการ คือ

1.1.1. ความยากจนของประเทศ

1.1.2. การขาดดุลการค้า

1.1.3.ภาวะเศรษฐกิจของประชาชน

1.1.4.บรรยากาศความเข้มแข็งของท้องถิ่น

1.2. ชีวเฉพาะตัว ประกอบไปด้วย ตัวแปร ดังต่อไปนี้

1.2.1 ความรู้ความสามารถของผู้กู้ และครอบครัว

1.2.2 หนี้สินของธนาคารของผู้กู้

1.2.3 หนี้สินนอกระบบนายทุนของผู้กู้

1.2.4 อาชีพหลักของผู้กู้

1.2.5รายได้รวมของครอบครัว

1.2.6ประสบการณ์ในการดำเนินกิจการของผู้กู้

2) ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ (Process Indicator) ประกอบไปด้วย ตัวแปร ดังต่อไปนี้

2.1. เงินที่กู้ได้

2.2. เงินอื่นๆ

2.3. สถานที่และวัตถุดิบ

2.4. เทคนิค วิธีการ

2.5. จำนวนและคุณภาพของแรงงาน

2.6. ความตั้งใจจริงที่จะพัฒนากิจการ

3) ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator) ประกอบไปด้วยตัวแปร ดังต่อไปนี้

3.1. การหาวัตถุดิบที่ดี

3.2. การทำกิจการถูกวิธี

3.3. การทำบัญชี

3.4. การวิเคราะห์การประเมิน

3.5. การหาตลาดที่ดี

4) ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indicator) แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ค

4.1. ผลโดยตรง ได้แก่ตัวแปร

4.4.1 รายได้เป็นเงิน

4.4.2 ผู้กู้ได้ผลผลิตเป็นสิ่งของ

4.4.3 มีรายได้ที่เพิ่มขึ้น

4.2 . ผลกระทบโดยตรง

4.2.1. ผู้กู้ได้ขยายกิจการ

4.2.2.ผู้กู้ได้ทำการค้าด้วยเทคนิควิธีการที่ดีขึ้น อันเนื่องมาจากได้ศึกษาค้นคว้า

ด้วยตนเอง

4.2.3.ผู้กู้ได้มีโอกาสพัฒนาอาชีพเดิมและอาชีพใหม่ เพื่อสร้างรายได้เพิ่มขึ้น

4.3. ผลกระทบทางอ้อม ได้แก่

4.3.1 ผู้กู้มีการพึ่งตนเอง

4.3.2 ผู้กู้มีศักยภาพและความเข้มแข็งในกิจการของตนเอง

4.3.3 การกลับคืนถิ่นของคนในชุมชนและลดปัญหาการว่างงาน

4.3.4 การเปลี่ยนแปลงของคุณภาพชีวิตของคนในหมู่บ้าน

ตัวแปร ตัวชี้วัดการประเมินโครงการ จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่า ตัวชี้วัดของหน่วยระบบการบริหารกองทุน (หน่วยระบบ A) กับตัวชี้วัดของหน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย (หน่วยระบบ B) ต่างก็มีความเชื่อมโยงกันด้วยเหตุนี้การประเมินความสำเร็จของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้น จำเป็นต้องประเมินทั้ง 2 หน่วยระบบ

ตอนที่ 4 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินกองทุนหมู่บ้าน เป็นการใช้เครื่องมือวัดทางสังคมศาสตร์เป็นส่วนใหญ่ ได้แก่

4.1 แบบสำรวจตามแบบรายงานต่างๆ (บร. 1-12) ประกอบด้วย

1. บร. 1 แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน
2. บร. 2 แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน
3. บร. 3 แบบรายงานความรู้ความเข้าใจ ทำสถิติที่มีต่อ
กองทุนหมู่บ้าน
4. บร. 4 แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน

5. บร. 5 แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน
6. บร. 6 แบบรายงานผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน
7. บร. 7 แบบรายงานการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนใน ทิศนะของประชาชน
8. บร. 8 โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
9. บร. 9 แบบบันทึกการสัมภาษณ์
10. บร. 10 แบบสรุปบทเรียนชุมชนในหมู่บ้าน
11. บร. 11 แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณีของผู้กู้
12. บร. 12. การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน

4.2. แบบสังเกต (Observation) เป็นการสังเกตทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม แล้วทำการบันทึกข้อมูล

4.3. แบบสัมภาษณ์ เป็นการสอบถามสนทนากับกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการเก็บข้อมูลตามแบบรายงาน บร. ต่างๆ รวมถึงการสัมภาษณ์ เพื่อค้นหาปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านแล้วทำการจดบันทึก เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ถึงปัญหาที่แท้จริงเกิดขึ้น

4.4. ศึกษาเอกสารอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ บัญชีคุมลูกหนี้รายตัวบัญชีเงินออม บันทึกประจำวันของหมู่บ้าน แบบประเมินการเตรียมความพร้อมของหมู่บ้าน เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์ตัวชี้วัดด้านความเข้มแข็งของชุมชน

4.5. กล้องถ่ายรูป เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการบันทึกภาพกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน เพื่อแสดงให้เห็นความเปลี่ยนแปลงของชุมชนทางด้านการพัฒนา ตลอดจนใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามผลการประกอบกิจการของผู้กู้เงินกองทุน

ตอนที่ 5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำมาให้ได้เนื้อหาสาระ และข้อหลักวิชาที่รวบรวมมาได้ ประกอบไปด้วยหลายวิธี ได้แก่

- 5.1. การสัมภาษณ์โดยใช้แบบ บร. ต่างๆ
- 5.2. การสังเกตอย่างมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม
- 5.3. การสนทนากลุ่มอาชีพเดียวกัน (บร. 6)
- 5.4. การจัดเวทีชาวบ้าน ก่อให้เกิดการเรียนรู้ และหาแนวทางแก้ไขและแก้ปัญหาร่วมกัน (บร.6 , 10)

5.5. การจัดเวทีประชาคม ตำบล ทำให้ท้องถิ่นเกิดเครือข่ายกระบวนการการเรียนรู้ร่วมกัน (บร.5 , 6 , 10)

5.6. ข้อมูลมือสองได้แก่

- ข้อมูล จปฐ. (ปี 2544-2545)
- ระเบียบกองทุนหมู่บ้านทำนุบำรุง (ปี 2 544)
- ข้อมูลบัญชี 1-12 ปี ของสถานีอนามัยหนองกะทุม (ปี 2544)
- แผนแม่บทชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลจันทิก (ปี2545)
- แบบสรุปการประเมินผลหมู่บ้านสุขภาพดีถ้วนหน้าอย่างยั่งยืน (ปี 2544)
- คู่มือสำหรับประชาชนในการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (ปี 2544)

ตอนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการต่างๆ ผู้เขียนสารนิพนธ์ได้นำข้อมูลในเรื่องเดียวกันมาประมวลเข้าด้วยกัน แล้วจึงนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยยึดตามวัตถุประสงค์การประเมินโครงการเป็นหลัก เพื่อใช้ในการตอบคำถามตามที่ระบุไว้ในบทที่ 1 โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

การวิเคราะห์เชิงปริมาณ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของตัวเลขแล้วสรุปผลโดยใช้สถิติ เพื่อที่จะนำค่าสถิติที่ได้ไปใช้ตอบคำถามในประเด็นที่ต้องการสถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ เป็นค่าสถิติพื้นฐานที่นำมาเปรียบเทียบกันที่แสดงว่า กลุ่มเป้าหมายคิดเป็นเท่าไร โดยอาศัยฐานข้อมูลที่มีฐานเท่ากับ 100 หน่วย

มีสูตรการคิดคำนวณดังนี้

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนกลุ่มเป้าหมาย} \times 100}{\text{จำนวนข้อมูลทั้งหมด}}$$

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการเขียนบรรยาย พรรณนาความคิดเห็น แล้วสรุปผลโดยประมวลความคิดเห็นเอาไว้ในตอนท้ายของการประเมินโครงการ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการใช้แบบสอบถาม การบันทึกผลการสัมภาษณ์ และจากการสังเกต แล้วนำมาจัดกลุ่มด้วยการจำแนกประเภทของสิ่งที่เกี่ยวข้องตามเกณฑ์ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

เนื้อหาของบทนี้เป็นการกล่าวถึงผลการติดตามและประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านทำนุบำรุง ในบทนี้ผู้เขียนสารนิพนธ์ใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีชีพ โมเดล ผลการประเมินบริบทชุมชนบ้านทำนุบำรุง (ระบบ C) ผลการประเมินระบบบริหารจัดการ (ระบบ A) ผลการประเมินเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้ (ระบบ B) และการรายงานผลการประเมินตามวัตถุประสงค์ของการจัดทำสารนิพนธ์ จะนำเสนอเนื้อหาโดยแบ่งออกเป็น 4 หัวข้อย่อยดังนี้

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน
2. ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวมของการบริหารจัดการ
3. ผลการประเมินผู้กู้แต่ละราย
4. ผลการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

ตอนที่ 1 ผลการประเมินบริบทชุมชน (ระบบ C)

1.1.บริบทระดับประเทศ

1.1.1.ความยากจนของประเทศ (จากมติชนรายวัน วันเสาร์ที่ 20 กรกฎาคม 2545 หน้า 6) สรุปได้ว่า ในอดีตจนถึงปัจจุบันรัฐบาลมีโครงการและมาตรการเกี่ยวกับ ความยากจนโดยใช้งบประมาณปีละไม่ต่ำกว่า 2 แสนล้านบาท และในงบประมาณปี 2546 สูงถึง 4.4 แสนกว่าล้านบาท เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนของประเทศ โครงการที่รัฐบาลได้ทำมาแล้วเช่น

-โครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ) ตั้งแต่ปีพ.ศ .2543จนถึงปัจจุบันหมู่บ้านละ 280,000 บาท จำนวน 18,643 หมู่บ้าน รวม 5, 217, 520,000 ล้านบาท

-โครงการพัฒนาตำบล จัดสรรให้องค์การบริหารส่วนตำบล 9,000 ล้านบาท โดยหมู่บ้านละ 100,000 บาท

-กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง งบประมาณ 80,000 ล้านบาท

-โครงการ 30 บาท รักษาทุกโรค งบประมาณ 36,060 ล้านบาท จากคน 30 ล้านคน คนละ 1,202 บาท

นอกจากนี้ยังมีโครงการอื่นๆอีกในชื่อการแก้ไขปัญหาความยากจนเป็นเงินงบประมาณอีกหลายหมื่นล้านบาท อาจารย์ใจ อึ้งภากรณ์ ได้ประมาณว่าคน 1% ครอบครองอำนาจและทรัพยากร

ถึง 30% และมีแนวโน้มสูงถึง 60% ระบบที่พึ่งพาทุนนิยมโลก และกระแสเสรีนิยมจะสร้างความยากจนเพิ่มทวีคูณ

ตามแนวความคิดและข้อมูลที่ผู้เขียนสารนิพนธ์ได้รวบรวมมา อาจกล่าวได้ว่าปัจจุบันโครงการที่รัฐบาลได้ทำเพื่อแก้ไขปัญหาค่าความยากยังหาข้อพิสูจน์ว่าได้บรรลุผลตามที่รัฐบาลตั้งใจเอาไว้หรือไม่เพียงใด เนื่องจากยังไม่มีหน่วยงานไหนสรุปเอาไว้

1.1.2.การขาดดุลการค้าของประเทศ (ทันโลกทันเศรษฐกิจ ปีที่ 2 , ฉบับที่ 4

พฤษภาคม ; หน้า 10)สรุปการค้าระหว่างประเทศในช่วงเดือนมกราคม – เดือนมีนาคม 2545 การค้าโดยรวมมูลค่า 30,083.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลงจากช่วงเดียวกันของปี 2544 ร้อยละ 9.1 โดยจำแนกเป็นการส่งออก 15,429.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลงร้อยละ 6.7 และนำเข้า 14,603.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลงร้อยละ 11.5 ทำให้ดุลการค้าเกินดุลมูลค่า 822.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐเกินดุลเพิ่มขึ้น 783.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐหรือเพิ่มขึ้น 20 เท่าตัวการส่งออกเพิ่มขึ้นในหมวดสินค้าอุตสาหกรรม การเกษตรและสินค้าแปรรูปการเกษตรไทยเกินดุลการค้ากับสหรัฐอเมริกา อาเซียน และสหภาพยุโรป เป็นมูลค่า 822.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ แต่ไทยขาดดุลการค้ากับประเทศญี่ปุ่น 756.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และ กับประเทศจีน 417.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ความคิดเห็นของผู้เขียนสารนิพนธ์ รัฐบาลควรส่งเสริมเสริมการผลิตสินค้าแปรรูปการเกษตรเพิ่มขึ้นอย่างจริงจังเพราะเนื่องจากเป็นสินค้าที่ทำรายได้เข้าประเทศ อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมอาชีพคนในประเทศด้วย

1.1.3.ภาวะเศรษฐกิจของประชาชน (มติชนรายวัน วันเสาร์ที่ 20 กรกฎาคม 2545 หน้า 6)

สรุปได้ว่า ในรอบหนึ่งปีที่ผ่านมา มีคนจนกู้เงินจากธนาคารเพื่อประชาชนหรือธนาคารออมสิน จำนวน 341,000 ราย รวมเป็นเงิน 5,011 ล้านบาท คนที่ยังไม่ชำระเงินคืนเมื่อครบกำหนดจำนวน 6,351 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.86 ในขณะที่วิกฤติเศรษฐกิจไทยฟองสบู่แตก มีปัญหาจากบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ธุรกิจขนาดใหญ่ กลายเป็นหนี้ที่ไม่อาจชำระคืนได้จนกลายเป็นภาระหนี้สินของประเทศ

จากข้อมูลนี้แสดงว่าประชาชนมีความต้องการแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำเพื่อนำมา พัฒนาอาชีพของตนเองให้มีรายได้เพิ่ม ดังนั้นรัฐบาลควรที่จะสนับสนุน

1.1.4 บรรยากาศความเข้มแข็งของท้องถิ่น (ราชคมกรพจน์ ยุทธศาสตร์

การพัฒนาชนบทไทย, 2537)การพัฒนาชนบทไทยทั้งที่ผ่านมาและปัจจุบันเน้นหนักเรื่องการพัฒนาพื้นฐาน โครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคม เช่นการสร้างถนน แหล่งน้ำ การขยายไฟฟ้า โรงเรียน สถานีอนามัย เป็นต้น ซึ่งมีได้ช่วยแก้ไขปัญหาค่าความยากจนของเกษตรกร ส่วนใหญ่ไม่มีที่ทำกินหรือที่ทำกินไม่เพียงพอ ปัญหาการเพิ่มของประชากร การบุกรุกทำลายป่า การไร้ประสิทธิภาพในการ

ผลิตทางการเกษตร ปัญหาการว่างงานในท้องถิ่นชนบท ราคาพืชผลทางการเกษตรต่ำ และค่าเช่าที่ดินสูง สำหรับครอบครัวยากจนในชนบทไม่อาจเพิ่มรายได้ของตนเองได้ ออกไปขายแรงงานประเภทลูกจ้าง กรรมกรในเมืองใหญ่ โดยเฉพาะกรุงเทพมหานครหรือต่างประเทศ ทำให้ในชนบทมีแต่ผู้สูงอายุ และเด็กอาศัยอยู่เท่านั้น

จากตัวอย่างข้อมูลหรือบทความของบริบทชุมชนระดับประเทศที่ได้นำเสนอในที่นี้จะเห็นได้ว่าจากการที่เศรษฐกิจตกต่ำระยะหนึ่ง ทำให้เกิดสถานการณ์ที่ทุกคนต้องตระหนัก ร่วมมือร่วมใจกันทำอะไรสักอย่างหนึ่ง เพื่อเป็นแรงส่งที่สำคัญที่ทำให้มีการรวมตัวตั้งแต่รัฐบาลถึงระดับรากหญ้า ซึ่งการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองก็สะท้อนให้เห็นการรวมตัวกันทางเศรษฐกิจให้ประชาชนมีส่วนร่วม รัฐบาลชุดปัจจุบันนี้เล็งเห็นถึงสถานะหลายๆอย่างที่เหมาะสมรวมกัน และถือโอกาสนี้เป็นแรงผลักดันจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1.2.บริบทระดับท้องถิ่น

1.2.1.ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านท่างอย

จากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุ ปรากฏว่าหมู่บ้านท่างอยก่อตั้งเมื่อ 96 ปีมาแล้ว(ประมาณ พ.ศ.2450)โดยที่สมัยก่อนมีลักษณะเป็นลานหนใหญ่ยื่นลงไปแม่น้ำซึ่งคนพื้นบ้านเขาเรียกลักษณะแบบนี้ว่า”งอ” จึงได้เรียกกันติดปากกันว่า “ท่างอย” ท่างอยเป็นท่าเรือผู้คนสัญจรทางน้ำต้องผ่านท่าเรือ แห่ง นี้ สมัยก่อนท่างอยขึ้นกับอำเภอจันทิก สีคิ้ว คนกลุ่มแรกที่มาก่อตั้งหมู่บ้านคือ คนจากอำเภอโนนอุดม จังหวัดอุบลราชธานี และกลุ่มคนจากจังหวัดศรีสะเกษ เนื่องจากท่างอยมีความอุดมสมบูรณ์ มีแหล่งทรัพยากรธรรมชาติมากมายคนที่มาอยู่ก่อนจึงได้ชักชวนญาติ พี่ น้อง เพื่อนฝูงมาอยู่ จนกระทั่งเป็นหมู่บ้านใหญ่ดังเช่นทุกวันนี้

1.2.2.สภาพปัจจุบัน

ปัจจุบันบ้านท่างอยอยู่หมู่ที่ 13 ตำบลจันทิก อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมาโดยได้แยกหมู่บ้านมาจาก หมู่ที่ 4 ตำบลจันทิก โดยมีทำเลที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของตำบลจันทิก มีอาณาเขตติดต่อดังนี้ (แผนที่หมู่บ้าน ภาคผนวก)

ทิศเหนือ	ติดกับ	เขื่อนลำตะคอง และหมู่ 4 ตำบลหนองสาหร่าย
ทิศใต้	ติดกับ	หมู่ 4 บ้านซับม่วง ตำบลจันทิก
ทิศตะวันออก	ติดกับ	เขื่อนลำตะคอง และหมู่ 4 บ้านซับม่วง
ทิศตะวันตก	ติดกับ	ที่ดินราชพัสดุ (กรมสรรพากรทหารบก คลังแสง)

และแผนกผลิตเสบียงโรงงานที่ 5

-สภาพทางภูมิศาสตร์ ภูมิประเทศ เป็นที่ลาดเอียง อยู่ติดแหล่งน้ำอ่างลำตะคองสภาพดินเป็นดินร่วนแดงปนทรายอุ้มน้ำได้ดี เหมาะที่จะทำการเกษตร ทั้งปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ แต่ถ้าในฤดูฝนดินค่อนข้างจะเป็นดินเหนียว

-สภาพภูมิอากาศ มี 3 ฤดู คือ หนาวร้อน เดือนเมษายน หนาวหนาว เดือนธันวาคมและหน้าฝน เดือนสิงหาคม โดยมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 900 – 1,000 มิลลิเมตร/ปี ลักษณะอากาศเป็นแบบร้อนชื้น

-แหล่งน้ำที่สำคัญของชุมชน

1. เขื่อนลำตะคอง มีน้ำตลอดทั้งปีใช้ในการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์และทำการประมง นับว่าแหล่งน้ำแห่งนี้มีความสำคัญต่อประชากรในหมู่บ้านท่าอ้อย ประชากรจังหวัดนครราชสีมาเป็นอย่างยิ่ง

2. น้ำบาดาล หมู่บ้านท่าอ้อยมีบ่อน้ำบาดาลอยู่ 4 จุดมีน้ำตลอดทั้งปีใช้เป็นน้ำประปาหมู่บ้าน ประชากรในหมู่บ้านใช้อุปโภคและบริโภค

-การขยายตัวของประชากรและชุมชน เมื่อปี พ.ศ. 2544 หมู่บ้านท่าอ้อยมี 280 หลังคาเรือน ประชากร 1,226 คน ปัจจุบัน มี 337 หลังคาเรือน ประชากรเพิ่มขึ้นเป็น 1,409 คน (ข้อมูลจากทะเบียนราษฎร อำเภอปากช่อง เดือนกรกฎาคม 2545) ดังแสดงในตารางที่ 1 และตาราง ที่ 2 นับว่ามีการขยายตัวของประชากรขึ้นอย่างรวดเร็ว มีร้านค้าในหมู่บ้าน 12 ร้าน ประชากรในหมู่บ้านท่าอ้อยได้ปลูกที่อยู่อาศัยกันเป็นกลุ่มๆ ง่ายแก่การพัฒนา และช่วยเหลือกันเมื่อมีเหตุที่จำเป็น การขยายตัวของชุมชนเมื่อประชากรในหมู่บ้านมีประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ฉะนั้นชุมชนก็ต้องขยายตาม มีการจัดตั้งองค์กรชุมชนต่างๆทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ 8 กลุ่มคือ

1. กลุ่มฉาบปลากิจ
2. กลุ่มประชาสงเคราะห์หมู่บ้าน
3. กลุ่มสตรีแม่บ้าน
4. กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุข
5. กลุ่มเยาวชน
6. กลุ่มผู้ใช้น้ำประปา
7. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
8. กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน

ตารางที่ 1 แสดงฐานข้อมูลประชากร หมู่บ้านท่างอย

ข้อมูล	จำนวน	ค่าร้อยละ
ลักษณะประชากร	1,409	
-เพศชาย	712	50.53
-เพศหญิง	697	49.47
อายุ		
1 วัน - 3ปีเต็ม	100	7.09
3ปี1วัน - 6ปีเต็ม	70	4.97
6ปี1วัน - 12ปีเต็ม	142	10.08
12ปี1วัน-15ปีเต็ม	50	3.55
15ปี1วัน-18ปีเต็ม	92	6.53
18ปี1วัน-50ปีเต็ม	739	52.45
50ปี1วัน-60ปีเต็ม	79	5.61
60ปีขึ้นไป	112	7.95
คนชราได้รับสงเคราะห์	4	.28
คนพิการในหมู่บ้าน	6	.43
การเพิ่มของประชากร		
การเกิด ปี 2544	22	1.56
การย้ายเข้า	86	6.10

จากตารางที่ 1 จะเห็นว่า ประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 50.53 มีช่วงอายุอยู่ระหว่าง 18 – 50 ปีเต็ม ร้อยละ 52.45 และมีอัตราการย้ายเข้า ร้อยละ 6.10

-การพัฒนาาระบบสาธารณูปโภค

- พ.ศ. 2530 เริ่มมีไฟฟ้า
- พ.ศ. 2535 เริ่มมีน้ำประปาหมู่บ้าน
- พ.ศ. 2542 มีถนนลาดยาง รอบหมู่บ้าน ความกว้างของถนนลาดยาง 3 เมตร

ส่วนถนนซอยของหมู่บ้านเป็นหินบดอัดเพื่อเตรียมจะลาดยางทั้งหมู่บ้านการคมนาคมสะดวกทั้งภายในหมู่บ้านและภายนอกหมู่บ้าน

-การประกอบอาชีพ ส่วนใหญ่ชาวบ้านท่างอยประกอบอาชีพ ค้าขาย รับราชการ ทำไร่เลี้ยงสัตว์ ประมง และรับจ้างทั่วไป (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลการประกอบอาชีพของประชากร

ข้อมูล	จำนวน	ค่าร้อยละ
การประกอบอาชีพ	320	
รับราชการ	35	10.93
ค้าขาย	32	10
ประมง	33	10.31
การเกษตร	84	26.25
บริการ	16	4.75
รับจ้าง	120	37.5

จากตารางพบว่าชาวบ้านทำงายส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 37.5 ของครัวเรือนทั้งหมด

-การปกครอง เนื่องจากประชากรปลูกที่อยู่อาศัยกันเป็นกลุ่ม เป็นก้อน ง่ายแก่การ พัฒนา และปกครอง การปกครองในหมู่บ้านทำงายก็เหมือนกับการปกครองท้องถิ่นทั่วไป คือ ผู้ใหญ่บ้าน 1 คนอยู่ ผู้ช่วย 2 คน อยู่ในวาระ 5 ปี สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในวาระ 4 ปี

-ระบบนิเวศของหมู่บ้านทำงาย หมู่บ้านทำงายมีพื้นที่ทั้งหมด 1,800 ไร่ (ไม่มีเอกสารสิทธิ์ เป็นที่ราชพัสดุ อยู่ในความดูแลของทหาร) การคมนาคมใช้ทางบก โดยทางรถยนต์ใช้ถนนมิตรภาพ และทางรถไฟ ใช้เส้นทางตะวันออกเฉียงเหนือ เนื่องจากหมู่บ้านทำงายอยู่ติดถนนมิตรภาพสายเก่า และห่างตัวอำเภอเพียง 8 กิโลเมตรเท่านั้น ประกอบกับเป็นหมู่บ้านอยู่ติดเขื่อนลำตะคอง ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยว จึงทำให้มีความเจริญเข้ามาอย่างรวดเร็ว

1.2.3. ด้านเศรษฐกิจของหมู่บ้านทำงาย จากการสัมภาษณ์ สังเกต แบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมและรวบรวมจากข้อมูลมือสอง(จปร.ปี2545) พบว่า เศรษฐกิจของหมู่บ้านอยู่ในขั้นปานกลาง ไปจนถึงดี (ตารางที่ 2 และ 3) ดูได้จากเครื่องอุปโภค บริโภค เครื่องอำนวยความสะดวกทั้งหลาย บ้านทำงายไม่น้อยหน้าหมู่บ้านอื่นเลย ถึงแม้ประชากรส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพรับจ้างแต่เศรษฐกิจในครอบครัวก็อยู่กันอย่างสะดวกสบาย(ตารางที่ 3)

จะเห็นว่ารายได้ของประชากรส่วนใหญ่จะอยู่ระดับ 5,000-10,000 บาทร้อยละ 50.56 มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง 6-10 ไร่ จำนวน 94 ครัวเรือน เครื่องอำนวยความสะดวกส่วนใหญ่มีครบ และมีมอเตอร์ไซด์เกือบทุกหลังคาเรือนคือจำนวน 259 คัน

ตารางที่ 3 แสดงข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ

ข้อมูล	จำนวน	ค่าร้อยละ
รายได้ของประชากร		
1,000 - 5,000	94	29.37
5,001- 10,000	162	50.56
10,001 – 20,000	41	12.81
20,001ขึ้นไป	23	7.19
การครอบครองที่ดิน		
จำนวน 1 – 5 ไร่	85	26.56
6 – 10 ไร่	94	29.38
11- 20 ไร่	38	11.88
21 – 50 ไร่	31	9.69
50 ไร่ ขึ้นไป	34	10.62
ไม่มีที่ดิน	38	11.88
เครื่องอำนวยความสะดวก อุปกรณ์		
รถยนต์	80	25
รถมอเตอร์ไซด์	259	80.93
เครื่องปรับอากาศ	10	3.12
โทรทัศน์สี	274	65.62
โทรทัศน์ขาวดำ	13	4.06
หม้อหุงข้าวไฟฟ้า	298	89.02
พัดลม	315	96.43
ตู้เย็น	245	76.56
โทรศัพท์บ้าน	15	4.96

1.2.4. ด้านการศึกษาและวัฒนธรรมของหมู่บ้านท่าอ้อย ชาวบ้านท่าอ้อยมีวัฒนธรรมที่โดดเด่นคือการให้ความเคารพนับถือผู้ที่อาวุโสกว่า เราได้จากเมื่อพบปะกันก็ยกมือไหว้ มีการช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ ผู้เฒ่าผู้แก่ และผู้ที่ด้อยโอกาสกว่า หากเมื่มนองดูเงินแล้วชาวบ้านท่าอ้อยจะต่างคน

ต่างอยู่เหมือนไม่ค่อยสนใจดูแลกัน แต่เมื่อมีเหตุหรือขอความร่วมมืออย่างจริงจัง เขาก็จะเต็มใจช่วยเหลือ และให้ความร่วมมือ นั่นคือการมีศีลธรรม มโนธรรมในจิตสำนึก ด้านการศึกษา(ตารางที่ 4) ซึ่งจะเห็นว่าประชากรส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา

ตารางที่ 4 แสดงข้อมูลการศึกษาของประชากร

ข้อมูล	จำนวน	ค่าร้อยละ
การศึกษา		
ระดับประถม	260	18.45
ระดับมัธยม	100	7.09
สูงกว่ามัธยม	55	3.91
ศึกษาผู้ใหญ่	40	2.84
อ่านหนังสือไม่ออก	105	7.45

1.2.5. ข้อมูลด้านอื่นๆ ผู้เขียนสารนิพนธ์ ได้รวบรวมข้อมูลด้านอื่นๆที่เห็นว่ามีมีความสำคัญสำหรับหมู่บ้าน โดยได้นำข้อมูลมาจาก บร.1 และจปฐ. 2544 มานำเสนอดังนี้

๑- ประเพณีที่สำคัญ

ภายในหมู่บ้านท่างอยมีวัดอยู่ 1 วัดคือ “วัดท่างอย” ปัจจุบันมีพระสงฆ์จำวัดอยู่ 6 รูปตามปกติทุกเช้าชาวบ้านจะคอยออกมาใส่บาตรพระ แต่ถ้าเป็นวันพระพระไม่ออกบิณฑบาตรชาวบ้านจะไปกันที่วัดเพื่อทำบุญและฟังเทศน์ฟังธรรม ประเพณีที่เด่น ๆ คือ การทำบุญขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์มีการสงฆ์น้ำพระ ทอดผ้าป่าสามัคคี รดน้ำดำหัวผู้เฒ่าผู้แก่ในหมู่บ้านและทำบุญกลางบ้าน ถ้าเป็นวันสำคัญๆทางศาสนาเช่น วันเข้าพรรษา วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา ชาวบ้านจะพร้อมใจกันมาทำบุญและฟังเทศน์ฟังธรรมที่วัดกันเนืองแน่นทั้งเด็ก วัยรุ่น ผู้ใหญ่และคนแก่ นับว่าชาวบ้านมีจิตใจดี รู้จักการทำบุญ และหากปีไหนน้ำในเขื่อนล้นตลิ่งจะคงขึ้นสูงมากๆกรรมการหมู่บ้านก็จะจัดประเพณีลอยกระทงมิงงานและการแสดงต่างๆ มีการขายสินค้าทำให้เงินไหลเข้าหมู่บ้านท่างอยและช่วยรักษาประเพณีลอยกระทง อีกทั้งทำให้ชาวบ้านและหมู่บ้านใกล้ชิดเคียงสนุกสนาน รักใคร่ ปองครองสามัคคีกันยิ่งขึ้น

- ลักษณะที่เป็นศักยภาพที่ดี ในหมู่บ้านท่างอยมองโดยรวมแล้วมีศักยภาพที่ดีๆหลายอย่างที่เอื้ออำนวยให้ชาวบ้านอยู่ดีมีสุข หลายประการ เช่นมีสาธารณูปโภคครบ มีโครงสร้างพื้นฐานที่ดี มีแหล่งท่องเที่ยว มีสนามเด็กเล่นเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ

- การคมนาคมสะดวก ถนนสายหลักในหมู่บ้านลาดยาง ถนนที่เชื่อมต่อระหว่างซอยเป็นหินบดอัด อยู่ติดเขื่อนลำตะคองใกล้แหล่งท่องเที่ยว และเนื่องจากมีเขื่อนลำตะคองทำให้ชาวบ้านเกิดอาชีพที่สำคัญคือการประมงจับสัตว์น้ำขาย และนับว่าเป็นอาชีพที่สร้างรายได้ให้กับชาวบ้าน เพราะคนจะนิยมและชอบรับประทานปลา กุ้ง ในเขื่อนมากเนื่องจากสะอาดและรสชาติไม่เหมือนปลาเลี้ยง การคมนาคมที่สะดวกทำให้ง่ายการค้าต่อ ค้าขาย และการทำกิจกรรมอื่นๆ

-บ่อน้ำบาดาลมีน้ำสำหรับใช้อุปโภค บริโภคทั้งปี 4 บ่อ มีคุณภาพน้ำดี

-ลักษณะที่สื่อถึงความไม่เข้มแข็ง คนกลุ่มแรกที่เข้ามากร้างถางพง ก่อตั้งหมู่บ้านท่าออย ปัจจุบันเสียชีวิตไปหมดแล้ว และเนื่องจากท่าออยเป็นแหล่งที่อุดมสมบูรณ์ เอื้อต่อประโยชน์และเหตุผลนานาประการ จึงมีผู้คนจากหลายที่เข้ามาอยู่ร่วมกันจึงเป็นการยากในการปกครอง เพราะชาวบ้านแตกต่างกันเป็น หลายฝ่าย หลายพรรค หลายพวก เป็นสาเหตุทำให้แตกความสามัคคี และเนื่องจากที่ดินที่ชาวบ้านครอบครองเป็นที่ราชพัสดุ ชาวบ้านจะใช้สิทธิทำอะไรก็ได้ไม่เต็มทีเพราะต้องรอขอ อนุญาตจากผู้ดูแล (ทหาร) หรือบางครั้งก็ถูกปิดกั้น ไม่ให้ดำเนินการหรือทำกิจกรรมที่ตนเองต้องการจะทำ

ตอนที่ 2 ผลการประเมินโดยภาพรวมของการบริหารจัดการ

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านท่าออยโดยภาพรวมของการบริหารจัดการมีดังนี้

2.1.ผลการประเมินหน่วยระบบ A คือหน่วยระบบการจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

2.1.1.ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า

1. นโยบายของรัฐบาล เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

จากการสัมภาษณ์ เปิดเวทีชาวบ้าน โดยผู้ทำสารนิพนธ์เข้าไปมีส่วนร่วมระยะเริ่มแรกที่เข้าไปปฏิบัติงาน และในฐานะที่เป็นคนในหมู่บ้าน ตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. 2544 ถึงเดือน มีนาคม 2545 พบว่าประชาชนในหมู่บ้านประมาณร้อยละ 90 ไม่มีความรู้และความเข้าใจ เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน (บร.3 ครั้งที่ 1) และอีก 10% ที่เหลือ ก็เพียงแค่มองมีความเข้าใจบ้าง แต่ไม่สามารถ อธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจได้ และ ตั้งแต่เดือนเมษายน - กรกฎาคม พ.ศ. 2545 ประชาชนเริ่มมีความเข้าใจเพิ่มมากขึ้นถึงร้อยละ 70 (บร.3 ครั้งที่ 2) โดยมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักการ วัตถุประสงค์และกฎระเบียบของกองทุนหมู่บ้าน และจะเห็นว่า ชาวบ้านมีทัศนคติที่ดีต่อกองทุนหมู่บ้านดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงถึงความเข้าใจหลักการและนโยบายของกองทุนแห่งชาติ

ประเด็น	ครั้งที่ 1	ร้อยละ	ครั้งที่ 2	ร้อยละ
	ธันวาคม 2544 จำนวน 180 คน		เมษายน 2545 จำนวน 100 คน	
1. ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ วัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน				
- เข้าใจดีมาก	1	0.56	28	28
- เข้าใจบางส่วน	17	9.44	72	72
- ไม่เข้าใจเลย	162	90	-	-
2. มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบกองทุนของ หมู่บ้าน				
- รู้ เข้าใจดีมาก	10	5.6	15	15
- รู้ เข้าใจบางส่วน	96	53.3	85	85
- ไม่รู้ ไม่เข้าใจเลย	74	41.1	-	-
3. ทิศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	140	77.8	85	85
- ดี	24	8.9	8	8
- ปานกลาง	16	13.3	7	7
- ไม่ดี				

2.เงินหนึ่งล้านบาท หมู่บ้านท่าบอยได้รับจัดสรรเงินล้านเมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545 และได้ดำเนินการจัดสรร อนุมัติเงินให้สมาชิกกู้รอบแรก เมื่อวันที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2545 จำนวน 49 ราย รวมเป็นจำนวนเงิน 725,000 บาท และได้ปล่อยกู้รอบสองเมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2545 จำนวน 23 ราย รวมเป็นเงิน 273,000 บาท ปัจจุบันรวมได้ปล่อยกู้ทั้งสิ้น 998,000 บาท เหลือเงิน 2,000 บาท เหตุที่มีการปล่อยกู้สองรอบเพราะเนื่องจากผู้ขอกู้ส่งโครงการช้ากว่ากำหนดและสมาชิกที่จะกู้บางคนเอกสารไม่พร้อม การจัดสรรเงินกู้คณะกรรมการเปิดโอกาสให้สมาชิกกองทุนที่มีสิทธิกู้รายอื่นโครงการขอกู้ และผ่านขั้นตอนการพิจารณาอนุมัติเงินกู้ด้วยความยุติธรรมและโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ (ดังแสดงในตารางที่ 6 , 7)

ตารางที่ 6 แสดงขั้นตอนการได้รับจัดสรรเงินต้นและการจัดสรรเงินกู้ของกองทุนหมู่บ้านทำนุบำรุง

ขั้นตอน	เรื่อง	วันที่	ระยะเวลา
1.	จัดประชุมชาวบ้านเลือกตั้งคณะกรรมการกองทุน	2 กรกฎาคม 2544	
2.	ประชุมยกว้างระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	30 กรกฎาคม 2544	28 วัน
3.	ส่งแบบคำขอขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้าน	15 ตุลาคม 2544	3 เดือน
	ได้รับจัดสรรเงินหนึ่งล้านบาท	20 กุมภาพันธ์ 2545	4 เดือน
4.	ประชุมสมาชิกชี้แจงเรื่องระเบียบการกู้เงิน การ	25 กุมภาพันธ์ 2545	3 วัน
5.	เขียนโครงการขอกู้ และรับแบบโครงการ		
6.	ติดต่อธนาคารมาเปิดบัญชีสมาชิก	26 กุมภาพันธ์ 2545	4 วัน
7.	สมาชิกส่งโครงการขอกู้	4 มีนาคม 2545	12 วัน
8.	คณะกรรมการตรวจโครงการและเอกสารของผู้กู้	10 มีนาคม 2545	18 วัน
9.	สมาชิกเปิดบัญชีธนาคาร	13 มีนาคม 2545	21 วัน
10.	ประชุมคณะกรรมการพิจารณาอนุมัติเงินกู้	15 มีนาคม 2545	25 วัน
11.	คิดประกาศรายชื่อผู้ขอกู้พร้อมจำนวนเงิน	16 มีนาคม 2545	26 วัน
12.	ทำเรื่องและเอกสารส่งหน่วยงานพัฒนาชุมชน	20 มีนาคม 2545	30 วัน
13.	ส่งเอกสารการกู้ให้พัฒนาการตรวจ	27 มีนาคม 2545	1 เดือน 7 วัน
14.	ส่งชื่อพร้อมสัญญาเงินกู้แต่ละรายให้ธนาคาร	29 มีนาคม 2545	1 เดือน 9 วัน
	ผู้กู้ได้รับจัดสรรเงินกู้และสมุดบัญชีจากธนาคาร	20 เมษายน 2545	2 เดือน
	ผู้กู้เบิกเงินจากธนาคาร	22 เมษายน 2545	2 เดือน 2 วัน

ตารางที่ 7 แสดงการจัดสรรเงินกู้กองทุน และระยะเวลาส่งคืนเงินกู้

ที่	ประเด็น	อนุมัติครั้งที่ 1		อนุมัติครั้งที่ 2		ยอดรวม		ร้อยละ
		จำนวน คน	จำนวน เงิน	จำนวน คน	จำนวน เงิน	จำนวน คน	จำนวน เงิน	
1.	คณะกรรมการกองทุนได้อนุมัติเงินกู้และให้สมาชิกกู้ยืม	49	725,000	23	273,000	72	998,000	43.11
2.	ผู้กู้ได้นำไปประกอบอาชีพ							
	- การเกษตร	37	570,000	23	273,000	60	843,000	83.33
	- ค้าขาย	12	155,000	-	-	12	155,000	16.67
3.	จำนวนเงินที่คณะกรรมการอนุมัติ							
	- 3,000 บาท	-	-	1	3,000	1	3,000	1.39
	- 5,000 บาท	9	45,000	6	30,000	15	85,000	20.831
	- 10,000 บาท	9	90,000	5	50,000	14	140,000	9.44
	- 15,000 บาท	6	90,000	6	90,000	12	180,000	16.67
	- 20,000 บาท	25	500,000	5	500,000	30	600,000	41.46
4.	ระยะเวลาการชำระคืนเงินกู้ของผู้กู้							
	- รายเดือน(ถูกเงิน)	-	-	-	-	-	-	-
	- 3 เดือน(ค้าขาย)	12	155,000	-	-	12	155,000	16.67
	- 6 เดือน	-	-	-	-	-	-	-
	- 12 เดือน(เกษตร)	37	570,000	23	273,000	60	843,000	83.33

ตารางที่ 8 แสดงการบริหารจัดการเงินของกองทุนหมู่บ้าน

วัตถุประสงค์ของการเบิกจ่ายเงินกู้	จำนวนราย	ร้อยละ
1. ภาคการเกษตร	60	83.33
1.1. ทำไร่	10	13.89
1.2. เลี้ยงกบ	4	5.6
1.3. เลี้ยงสุกร	11	15.28
1.4. เลี้ยงสัตว์ปีก (เลี้ยงไก่ , นก)	14	19.44
1.5. เลี้ยงวัว (วัวเนื้อ , วัวนม)	21	29.17
2. ค้าขาย	12	16.67
2.1.ขายของชำ , ของเบ็ดเตล็ด	9	12.5
2.2.อาหาร	3	4.16
3. เงินฉุกเฉิน	-	-

ผลจากตารางจะเห็นว่าผู้กู้ส่วนใหญ่นำเงินกู้ไปประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์ เงินฉุกเฉินไม่มีผู้กู้ใด เพราะกรรมการกองทุนมีมติตรงกันว่าควรที่จะปล่อยเป็นเงินกู้สามัญให้หมดเนื่องจากหมู่บ้านทำอยเป็นหมู่บ้านใหญ่มีผู้ที่ต้องการจะกู้มากแต่จำนวนเงินมีแค่หนึ่งล้านบาทเท่านั้น

3.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จากการสัมภาษณ์ สังเกต พบว่า กรรมการส่วนใหญ่เริ่มมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน ระเบียบกองทุน เรื่องการปล่อยเงินกู้และการจัดการบริหารกองทุนเพิ่มมากขึ้นกว่าแต่ก่อนมาก โดยดูจากที่เมื่อสมาชิกมาสอบถามเรื่องเกี่ยวกับกองทุน กรรมการสามารถตอบคำถามและอธิบายได้

ตารางที่ 9 แสดงคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน

ที่	คุณสมบัติ	จำนวน	ร้อยละ
1.	อายุ		
	- 30 - 40 ปี	6	40
	- 41 - 50 ปี	4	26.7
	- 51 - 55 ปี	5	33.3
2.	เพศ		
	- ชาย	9	60
	- หญิง	6	40
3.	การศึกษา		
	- จบชั้นประถม 4	9	60
	- จบชั้นประถม 6	2	13.3
	- จบมัธยม	3	20
	- จบปริญญาตรี	1	6.7
4.	รายได้		
	- 30,000 – 40,000	7	46.7
	- 40,001 – 50,000	1	6.7
	- 50,001 – 60,000	1	6.7
	- 60,001 – 70,000	1	6.7
	- 120,000- 150,000	4	26.7
	- มากกว่า 150,000	1	6.7
5.	ประสบการณ์		
	- กรรมการหมู่บ้าน	9	60
	- สตรีแม่บ้าน	4	26.7
	- กลุ่มผู้ใช้น้ำ	2	13.3

จากตารางที่ 9 จะเห็นว่าคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุนก็มีความสำคัญในการบริหารจัดการกองทุน ช่วงอายุของคณะกรรมการจะอยู่ระหว่าง 30-40 ปี เป็นเพศชาย 9 คน การศึกษาจบชั้น

ประณ 4 มีรายได้อู่ระหว่าง 30,000-40,000 บาทต่อปี และประสพการณ์ส่วนใหญ่เป็นกรรมการหมู่บ้านซึ่งเคยผ่านงานทางด้านบริหารหมู่บ้านมาแล้ว

4. เงินที่ผู้กู้ชำระคืน เงินที่ผู้กู้กู้ยืมไปมีกำหนดระยะเวลาชำระคืน 3 แบบ คือ ราย 3 เดือน 6 เดือน และรายปีเมื่อถึงเวลาที่ กำหนดผู้กู้ต้องชำระคืนทั้งต้นและดอก โดยเสียดอกเบี้ยร้อยละ 12 ต่อปี หรือร้อยละ 1 บาทต่อเดือน หากครบกำหนดแล้วยังไม่ชำระคืนต้องเสียค่าปรับเดือนละ .50 บาท ส่วนผู้กู้ที่ชำระเงินคืนฝ่ายหญิงก็จะรวบรวมเงินส่งธนาคารและลงบัญชีด้อยอดหนี้ให้กับสมาชิก และแจ้งให้ทราบยอดหนี้คงเหลือ เมื่อถึงสิ้นปีหากกองทุนมีกำไร คณะกรรมการก็จะจัดสรรเงินผลกำไรตามที่กำหนดไว้ในระเบียบของกองทุน (ภาคผนวก ง)

ตารางที่ 10 แสดงระยะเวลาครบกำหนดชำระคืนเงินกู้

ระยะเวลาครบกำหนดชำระคืนเงินกู้	จำนวนคนที่ครบกำหนดชำระ	จำนวนคนที่มาชำระ	ร้อยละ
1. รายเดือน	-	-	-
2. ราย 3 เดือน (ค้าขาย)	12	9	75
3. ราย 6 เดือน	-	-	-
4. ราย 12 เดือน (การเกษตร)	60	-	-

ตารางจะเห็นว่าผู้กู้ส่วนใหญ่จะนำเงินไปประกอบอาชีพทางการเกษตร และชำระคืนเงินกู้เป็นรายปี

5.ผู้สมัครขอกู้ สมาชิกกองทุนทุกคนมีสิทธิที่จะขอกู้เงินกองทุนได้แต่ต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของกองทุน โดยมีเงื่อนไขคือผู้ที่จะกู้เงินต้องยื่นโครงการขอกู้ตามวัน เวลาที่คณะกรรมการกำหนด มีบุคคลค้ำประกัน 2 คน กู้ได้ไม่เกินคนละ 20,000บาท และต้องผ่านขั้นตอนสุดท้ายคือผ่านการพิจารณาอนุมัติเงินกู้

6.บัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน บัณฑิตกองทุนมีส่วนช่วยในเรื่องของการแนะนำ เสริมความรู้ ความเข้าใจให้กับคณะกรรมการและสมาชิก เพื่อให้มีความรู้และเข้าใจเพิ่มขึ้น ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานของคณะกรรมการ

2.1.2ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A คือการบริหารจัดการแนะนำผู้กู้

1.กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ของกองทุน จากการที่ผู้ทำสารนิพนธ์ได้เข้าไปมีส่วนร่วมใน

การพิจารณาพบว่า กรรมการที่ทำการพิจารณาอนุมัติโครงการของผู้กู้ มีความยุติธรรม โปร่งใส ไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก สามารถตรวจสอบได้ คณะกรรมการจะดูความเป็นไปได้ของโครงการและศักยภาพของผู้กู้ที่จะชำระเงินคืนกองทุน โดยมีการปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้ คือ พิจารณาโครงการวงเงินที่ขอกู้, ประวัติของผู้กู้และผู้ค้ำโดยเฉพาะเรื่องการเงิน, ขอเสียงลงมติจากคณะกรรมการที่เข้าร่วมประชุม โดยที่กรรมการแต่ละคนต้องชี้แจงถึงเหตุผลการอนุมัติจำนวนเงินกู้เป็นรายๆ

2.กระบวนการทำบัญชีกองทุน จากการสังเกตพบว่า เสร็จญักษ์ของกองทุนมีความรู้ความสามารถ แต่ไม่ค่อยจะมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำบัญชีเท่าใด แต่จะมีเลขาฯ กองทุนคอยหาข้อมูล แบบการทำบัญชี และวิธีการทำบัญชีกองทุนให้ เสร็จญักษ์มีความกระตือรือร้นและใฝ่รู้ ศึกษาเกี่ยวกับการทำบัญชี กระบวนการทำบัญชีกองทุนของหมู่บ้านยังไม่สมบูรณ์แบบ ยังไม่เป็นระบบที่คณะกรรมการกองทุนแห่งชาติกำหนด แต่โดยศักยภาพ ของเสร็จญักษ์คง ไม่ใช่เรื่องยาก

3.การส่งเสริมให้เงินกู้

3.1 การแนะนำวิธีทำธุรกิจ ส่วนใหญ่ผู้ขอกู้เงิน ไปนั้นมัวแต่อุปสรรคเพื่อพัฒนาอาชีพของตนเอง ฉะนั้นจึงมีวิธีการ เทคนิคที่ประกอบอาชีพอยู่แล้ว ก็จะทำตามที่ตนเองถนัดส่วนผู้กู้ที่กู้เงินไปเพื่อประกอบอาชีพใหม่หรือเสริม เขามีความรู้ ความสามารถเฉพาะอยู่แล้วทางกองทุนจึงไม่จำเป็นต้องแนะนำ แต่วิธีการที่กองทุนจะทำก็คือหาผู้ที่เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องมาบรรยาย ให้ความรู้ ฝึกทักษะ และเทคนิควิธีการใหม่ๆที่จะเพิ่มรายได้และผลผลิต

3.2 การตลาด ผู้ที่ประกอบอาชีพแต่ละรายก็จะมีตลาดของตนเองอยู่แล้ว แต่ก็ เป็นตลาดเดิมๆ ไม่สามารถพัฒนารายได้ของผู้กู้ให้เพิ่มขึ้น ถึงที่คณะกรรมการจะส่งเสริมเรื่องการตลาดก็คือขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการ หรือหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง เข้ามาส่งเสริมเรื่องการตลาดให้กับสมาชิก แต่อย่างไรก็ดีเรื่องของคุณภาพ และผลผลิตก็เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้มีตลาดกว้างและเพิ่มขึ้น

4. การรับชำระหนี้ ผู้กู้ของหมู่บ้านทางอยุธยาส่วนใหญ่ชำระคืนเป็นรายปี มีเพียงผู้กู้ที่ประกอบอาชีพค้าขาย 12 ราย ชำระเงินคืนเป็นราย 3 เดือน และจาก 12 รายครบกำหนดชำระคืนแล้วเมื่อเดือนกรกฎาคม 2545 แต่มีผู้ชำระคืนเพียง 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 75 ส่วนผู้ที่ชำระหนี้เป็นรายปียังไม่ถึงกำหนดชำระคืน จะครบกำหนดเดือนมีนาคม 2546

5. การตรวจสอบการใช้เงินกู้ คณะกรรมการกองทุนได้เลือกกรรมการ 3 คน มีตำแหน่งเป็นผู้ตรวจสอบ และมีหน้าที่ คอยตรวจสอบผู้กู้เกี่ยวกับการใช้เงินกู้ ว่าตรงตามวัตถุประสงค์ที่เขียนไว้ในโครงการหรือไม่ หากเป็นโครงการที่ทดแทนกันได้ก็อนุโลม แต่ถ้าผู้กู้ไม่ทำตาม หรือผิดวัตถุประสงค์ของโครงการ กรรมการกองทุนมีอำนาจเรียกคืนเงินกู้

2.1.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A ระบบบริหารจัดการและแนะนำผู้กู้ แบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ผลโดยตรง (Immediate Result)

1.1 จำนวนผู้กู้ รอบแรก มีจำนวน 49 ราย รอบที่สอง มีจำนวน 23 ราย

1.2 ยอดเงินที่จัดสรรให้ผู้กู้ ตั้งแต่ 3,000 – 20,000 บาท

1.3 จำนวนสมาชิกกองทุน 167 คน

1.4 จำนวนเงินผู้ชำระเงินคืน ราย 3 เดือน จำนวน 12 ราย ชำระคืน 9 ราย รายปี รวมสองรอบ 60 ราย ยังไม่ครบกำหนดชำระ

1.5 ยอดเงินที่ชำระคืน รวมจำนวนเงิน 27,680 บาท

2. ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)

2.1.จำนวนผู้ขอกู้เงินกองทุนคือ 85 รายได้รับอนุมัติจำนวน 72 ราย ปัจจุบัน รวมเป็นเงิน 998,000 บาท

ตารางที่ 11 แสดงความรู้สึกรู้สึกของผู้กู้เมื่อได้รับอนุมัติเงินกู้

ที่	ผู้กู้	อนุมัติเงินกู้ครั้งที่ 1 (56 คน)			อนุมัติเงินกู้ครั้งที่ 2 (29 คน)		
		ยอมรับ จำนวน	ไม่ยอมรับ จำนวน	ร้อยละ	ยอมรับ จำนวน	ไม่ยอมรับ จำนวน	ร้อยละ
1.	ผู้กู้ที่ไม่ได้รับการอนุมัติ	7 คน	-	100	6 คน	-	100
2.	ผู้กู้ที่ไม่ได้รับอนุมัติเต็ม จำนวน	30 คน	-	100	20 คน	-	100

จากตารางจะเห็นว่าผู้กู้ที่ต้องการจะกู้เงินกองทุนมีมาก แต่คณะกรรมการไม่สามารถที่จะพิจารณาให้ผ่านได้ทุกคน บางทีต้องใช้วิธีการเฉลี่ย ส่วนบางคนที่ได้รับการอนุมัติก็ไม่ได้รับเต็มจำนวนที่ขอกู้ ซึ่งการพิจารณาเป็นไปด้วยความยากลำบากต้องใช้การตัดสินใจอย่างระมัดระวัง แต่อย่างไรก็ดี ผู้กู้กองทุนก็รับทราบถึงความจำเป็นของคณะกรรมการจึงไม่มีปัญหาและข้อโต้แย้งสักรายเดียว

2.2.จำนวนเงินในบัญชีกองทุนบัญชี 2 และบัญชีออมทรัพย์เพื่อการผลิตพบว่ามีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกเดือน ปัจจุบันมีเงิน 27,850 บาท เนื่องจากสมาชิกกองทุนจะนำเงินมาฝากสทบทุกเดือน และแต่ละเดือนก็มีสมาชิกใหม่ เพิ่มขึ้น 16 ราย ปัจจุบันมีจำนวนสมาชิกทั้งสิ้น 183 ราย

2.3.การขยายกิจการของผู้พบว่า เงินกู้ที่สมาชิกได้รับการจัดสรรจากกองทุนบางรายก็พอ บางรายก็ไม่พอต้องเอาเงินจากที่อื่นมาสมทบ เพื่อที่จะขยายกิจการหรือพัฒนาอาชีพ แต่อย่างไรก็ตามเงินล้านก็ยังเป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญของประชาชน

2.4.การเกิดกิจการใหม่ๆในท้องถิ่น พบว่า เกิดอุตสาหกรรมในครัวเรือนเย็บผ้าจำนวน 4 ครัวเรือน และรวมกลุ่มผลิตน้ำปลาจากปลาร้า โดยมีสมาชิกจำนวน 15 ครัวเรือน โดยเป็นการผลิตเพื่อบริโภคในครัวเรือน

3.ผลกระทบโดยอ้อม (Indirect Impact)

3.1.ทัศนคติที่ประชาชนมีต่อกองทุนหมู่บ้านชาวบ้านท่าอ้อย(ตารางที่ 5) ชาวบ้านมีความเข้าใจเรื่องกองทุนหมู่บ้านทั้งหลักการ วัตถุประสงค์และการบริหารจัดการเพิ่มมากขึ้นและมีทัศนคติที่ดีขึ้นทราบว่ากองทุนหมู่บ้านเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนที่สำคัญสำหรับผู้ที่ไม่มีแหล่งเงินทุนจากที่อื่น รัฐบาลมีความจริงใจที่จะให้บริหารจัดการกันเอง

3.2.ความเป็นอยู่ฐานะทางเศรษฐกิจ ดีขึ้น ผู้ส่วนใหญ่ให้นำเงินมาลงทุนภายในท้องถิ่น ไม่ได้นำออกไปประกอบอาชีพภายนอกจึงทำให้มีเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านมากขึ้น(การสนทนากลุ่มผู้กู้แต่ละอาชีพ บร. 6)

3.3.การเกิดกระบวนการเรียนรู้ และพึ่งพาตนเอง โดยเมื่อเริ่มมีกองทุนใหม่ๆชาวบ้านไม่ค่อยรู้เรื่องกองทุนแต่เมื่อเวลาผ่านไปชาวบ้านก็มีความรู้มากขึ้นและได้ใช้เงินกู้ของกองทุนไปพัฒนาอาชีพ เพิ่มรายได้ และลดรายจ่ายทำให้เกิดการพึ่งพาตนเองในการประกอบอาชีพ

3.4.การร่วมมือร่วมใจกันสร้างความสามัคคี ความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นในชุมชน (บร.10 บทเรียนชุมชน) จากการจัดเวทีหมู่บ้านทำให้ทราบว่าชาวบ้านเริ่มมีความสามัคคีกันมากขึ้น จะรวมกลุ่มอาชีพเดียวกันช่วยกันพัฒนาอาชีพ ให้คำแนะนำและช่วยกันแก้ปัญหา เมื่อชาวบ้านมีความสามัคคี ความเข้มแข็งในชุมชนก็จะตามมา

ตอนที่ 3 ผลการประเมินหน่วยระบบ B คือหน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย ผู้กู้ของหมู่บ้านท่าอ้อย มีจำนวน 72 ราย และได้นำเงินกู้ไปประกอบอาชีพ โดยแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มอาชีพ

1. อาชีพค้าขาย จำนวน 12 ราย
2. อาชีพการเกษตร ทำไร่ และเลี้ยงสัตว์ จำนวน 60 ราย

การนำเสนอข้อมูลของผู้กู้แต่ละราย อาชีพค้าขายจะนำเสนอทุกราย แต่สำหรับอาชีพการเกษตรจะใช้วิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายโดยเรียงลำดับเลขที่ มานำเสนอ 20 ราย

3.3.1.ผลการประเมินตัวชี้วัดระดับประเทศและระดับท้องถิ่น เนื่องจากรัฐบาลได้ประมวลถึง เหตุผลนานาประการแล้ว จึงเห็นสมควรที่จะมีโครงการเร่งด่วนคือการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน

3.3.2.ผลการประเมินตัวชี้วัดบริบทของผู้กู้แต่ละราย แยกตามกลุ่มอาชีพ (ข้อมูล จปฐ. ปี 2545 , บร.11)

ตารางที่ 12 แสดงตัวชี้วัดบริบทผู้กู้แต่ละรายที่นำไปประกอบอาชีพอาชีพค้าขาย จำนวน 12 ราย

ชื่อ	ความรู้	ทรัพย์สิน	หนี้สิน ธนาคาร/นอกระบบ	อาชีพหลัก	รายได้ / ครอบครัว	ประสบ การณ์
นางบุญรับ	ป 4	บ้าน/	10,000 / -	ค้าขาย	4,000	บดพริก
นายทองพูน	ป4	“	- / -	ค้าขาย	3,000	ทำขนม
นางอำไพ	ไม่มี	บ้าน	- / 2,000	ค้าขาย	3,000	อาหาร
นางสุภาพ	ป6	“	- / -	ค้าขาย	4,000	ขนม
นาย จักกรี	ปวช.	มอเตอร์ ไซด์	10,000 / -	ค้าขาย	5,000	คอมพิว เตอร์
นางอุดม	ป4	“	- / -	ค้าขาย	3,500	นักร้อง
นายศิลป์ชัย	ป4	บ้าน / รถยนต์	15,000 / -	ค้าขาย	15,000	วันนม
นายอรุณ	ป4	“	10,000/ -	ค้าขาย	10,000	ไฟฟ้า
นายบุญนาค	ป4	“	- / -	ค้าขาย	14,000	ประมง
นางวิจิตร	ป6	“	15,000/ -	ค้าขาย	8,000	ไส้กรอก
นางศิริประภา	ปวช	บ้าน/ ที่ดิน/ รถยนต์	25,000/ -	ราชการ	12,800	อาหาร
นายบุญเทียว	ป4	“	15,000/ -	ค้าขาย	30,000	ผักสด

* ที่ดินหมายถึงที่ทำกินและการครอบครอง

ตารางที่ 13 แสดงตัวชี้วัดบริบทของผู้กู้แต่ละรายที่นำไปประกอบอาชีพการเกษตรจำนวน 20 ราย

ชื่อ	ความรู้	ทรัพย์สิน	หนี้สินธนาคาร/ นอกระบบ	อาชีพหลัก	รายได้/ ครอบครัว	ประกอบ อาชีพ
นางจวง	ไม่มี	บ้าน	-/-	ค้าขาย	3,500	เลี้ยงหมู
นายบุญมา	ไม่มี		-/-	เลี้ยงไก่	3,000	เลี้ยงไก่
นายไหว	ป.4	“	-/2,000	ทำไร่	3,000	ทำไร่
นางสะอาด	ไม่มี	“	-/-	แม่บ้าน	4,000	ทำไร่
นางทองใบ	ไม่มี	ที่ดิน/บ้าน	-/-	ทำสวน	3,000	ทำไร่
นางพิน	ไม่มี	“	15,000/-	ใส่กรอก	8,000	ทำไร่
นายเกลี้ยง	ป.4	“	-/-	ทำไร่	6,000	ทำไร่
นางปราณี	ป.6	“	-/-	รับจ้าง	5,000	เลี้ยงนก
นางจินตนา	ป.6	บ้าน/ มอเตอร์ไซด์	-/-	รับจ้าง	5,500	เลี้ยงไก่
นายไพศาล	ป.6	“	-/-	รับจ้าง	6,500	เลี้ยงวัว
นางสาคร	ป.6	“	-/-	ธุรกิจ	10,000	เลี้ยงวัว
นายรัตนศักดิ์	ม.3	“	-/-	รับจ้าง	5,500	เลี้ยงวัว
นางวังเวิน	ป.4	“	-/-	ทำสวน	12,000	เลี้ยงวัว
นายสมบัตร	ปวช.	บ้าน/ รถ/ที่ดิน	-/-	ประมง	7,000	เลี้ยงกบ
นายคนัย	ป.4	“	50,000/-	เลี้ยงวัวนม	30,000	เลี้ยงวัว
นายสุข	ป.4	“	35,000/-	เลี้ยงวัวนม	25,000	เลี้ยงวัว
นายณรงค์	ป.4	“	60,000/-	เลี้ยงวัวนม	40,000	เลี้ยงวัว
นายหอม	ป.4	“	-/-	รับจ้าง	6,500	เลี้ยงหมู
นายสุพล	มศ.3	“	-/-	ราชการ	14,000	เลี้ยงหมู
นายคมสัน	มศ.3	“	-/-	ราชการ	11,800	เลี้ยงกบ
		“				

จากตารางที่ 12 และ 13 จะเป็นการแสดงบริบทของผู้กู้แต่ละราย โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มอาชีพ โดยมี
ตัวชี้วัดคือ ความรู้ ส่วนใหญ่จบประถม 4 ที่มีคือ บ้าน ที่ดิน รถมอเตอร์ไซด์ อาชีพหลักคือรับจ้าง
รายได้ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 3,000 – 6,000 บาท ต่อเดือน

3.3.2. ผลการประเมิน ปัจจัยนำเข้าของผู้ดูแลราย จำแนกตามกลุ่มอาชีพ

ตารางที่ 14 ตารางแสดงปัจจัยนำเข้าของผู้ดูแลราย ที่นำไปประกอบอาชีพค้าขาย

ชื่อ	จำนวนเงิน ที่กู้ได้	เงินอื่นๆ	สถานที่/วัตถุดิบ	เทคนิคการ ทำงาน	กำลัง แรงงาน
นางบุญรียบ	10,000	10,000	ที่บ้าน/ตลาด	เรียนรู้ส่วนตัว	2
นายทองพูน	10,000	-	“ / “	“	2
นางอำไพ	5,000	2,000	“ / “	“	3
นางสุภาพ	15,000	-	“ / “	“	3
นายจักรี	10,000	-	“ / “	“	2
นางอุดม	15,000	-	ที่บ้าน/อ่าง ลำตะคอง	“	1
นายศศิประชัย	20,000	15,000	“ / “	“	3
นายอรุณ	10,000	10,000	ร้านเครื่องเขียน/ ร้านเครื่องเขียน	เรียนรู้จากคนอื่น	2
นายบุญนาค	20,000	15,000	ตลาด / อ่าง ลำตะคอง	เรียนรู้ส่วนตัว	2
นางวิจิตร	20,000	15,000	ที่บ้าน ทั่วไป/ ตลาด	เรียนจากคนอื่น	4
นางศิริประภา	20,000	-	ที่บ้าน/ตลาด	เรียนรู้ส่วนตัว	3
นายบุญเทียว	20,000	15,000	ตลาดสี่มุมเมือง/ ตลาด	“	4

ตารางที่ 15 แสดงปัจจัยนำเข้าของผู้ดูแลราย ที่นำไปประกอบอาชีพการเกษตร

ชื่อ	จำนวนเงิน ที่กู้ได้	เงินอื่นๆ	สถานที่/วัตถุดิบ	เทคนิคการ ทำงาน	กำลัง แรงงาน
นายสุพล	20,000	-	บ้าน/ฟาร์มหมู	เรียนรู้ส่วนตัว	3
นางจวง	10,000	5,000	“ / “	ขอคำแนะนำ	2
นายหอม	20,000	-	“ / “	“	3
นายคมสัน	20,000	-	“ / เพาะเอง	เรียนรู้ส่วนตัว	3
นายเกลี้ยง	20,000	5,000	“ / “	“	3
นางพิน	20,000	10,000	“/ตลาดวัว	“	4
นายรัตนศักดิ์	15,000	-	“ / “	“	2
นางวังเวิน	20,000	-	“ / ตลาด	“	2
นางปราณี	10,000	-	“ / “	ขอคำแนะนำ	3
นายไพศาล	20,000	-	“ / “	เรียนรู้ส่วนตัว	2
นางจินตนา	20,000	-	“ / แลวบ้าน	ขอคำแนะนำ	3
นายบุญมา	10,000	-	“ / “	เรียนรู้ส่วนตัว	2
นางสะอาด	20,000	-	“ / ตลาด	“	5
นางทองใบ	5,000	-	“ / “	“	2
นายไหว	5,000	-	อ่างลำตะคอง/ แลวบ้าน	“	2
นายสุข	20,000	-	ที่บ้าน/แลวบ้าน	“	3
นายคณัย	20,000	-	“ / “	“	4
นายณรงค์	20,000	-	“ / “	“	3
นายสมบัติ	20,000	-	“/เพาะเอง	“	2
นางสาคร	20,000	-	“/ตลาดกลาง	“	2

จากตารางที่ 14 และ 15 จะเห็นว่า จำนวนเงินที่สมาชิกกู้ได้คือ 20,000 บาท สถานที่ประกอบอาชีพ
คือในท้องถิ่น เทคนิคการทำงานได้จากประสบการณ์ส่วนตัว กำลังแรงงานจำนวน 2-3 คน

3.2.3. การประเมินตัวชี้วัดผู้ดูแลราย จำแนกตามกลุ่มอาชีพ

จากการสัมภาษณ์ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และจากการสนทนากลุ่มแยกตามระดับหมู่บ้าน
เองผู้ (ปร.6) และการจัดประชาคมผู้รู้ระดับตำบล พบว่า

ตาราง 16 แสดงผลการดำเนินงานในภาพรวม

เรื่องที่	การดำเนินงาน	จำนวน	ร้อยละ
1.	สถานที่ประกอบอาชีพ		
	- ในท้องถิ่น	29	90.6
	- นอกท้องถิ่น	3	9.4
2.	แหล่งซื้อวัตถุดิบ		
	- ในท้องถิ่น	8	25
	- นอกท้องถิ่น	24	75
3.	เทคนิคในการทำงาน		
	- ทำจากประสบการณ์ตัวเอง	26	81.2
	- เรียนรู้จากคนอื่น	2	6.2
	- ขอคำแนะนำ	4	12.5
4.	กำลังทำงานหรือแรงงาน		
	- 1 คน	1	3.1
	- 2 คน	14	43.8
	- 3 คน	12	37.5
	- 4 คน	4	12.5
	- 5 คน	1	3.1

จากตารางจะเห็นว่า สถานที่ประกอบอาชีพส่วนใหญ่อยู่ในท้องถิ่น วัตถุดิบซื้อจากภายนอก
เทคนิคการทำงานเรียนรู้ส่วนตัว กำลังแรงงานอยู่ที่ 2-3 คน

1.การดำเนินการ ผู้มีส่วนใหญ่จะดำเนินการธุรกิจของตนเอง ตามวิธีการและประสบการณ์ของตนเองเพราะเนื่องจากผู้ที่มีประสบการณ์ในสิ่งที่กำลังทำอยู่เป็นอย่างดีแล้ว และ พยายามหาเทคนิควิธีการใหม่ๆ เพื่อพัฒนารายได้ของตนเองให้เพิ่มขึ้น ถึงแม้ว่าวิธีการดำเนินการของผู้ที่อาจจะ ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ แต่ก็ประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง

2.การตลาด ผู้ดูแลรายก็จะมีตลาดของตนเองรองรับอยู่แล้ว ถึงแม้ว่าจะ ไม่ดีนักก็ตาม เพราะว่าผู้ที่ไม่มีความรู้เรื่องหลักวิชาการทางการตลาด และตลาดที่มีอยู่ทุกวันผู้ที่มีจะถูกเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง เช่นเดิม โดยการกดราคาดินค้า ผลผลิตให้ราคาต่ำ โดยไม่คำนึงถึงคุณภาพทางรัฐควรที่จะยื่นมือเข้ามาช่วย เพราะจะเป็นการส่งเสริมผู้ให้ครบวงจร

3.การหาวัตถุดิบ ผู้พยายามที่จะแสวงหาแหล่งวัตถุดิบที่ราคาต่ำ เพราะนั่นหมายถึงการลงทุนจะต่ำลง ผลกำไรจะมากขึ้น แต่ก็ยังไม่เป็นผลเพราะอำนาจการซื้อ ไม่มี ถ้าต้องการ ของราคาถูก ในการสั่งซื้อแต่ละครั้งต้องสั่งซื้อตามจำนวนที่ผู้ขายกำหนดจำนวนการสั่งซื้อ การ ต่อรองจึง ไม่มี ไม่เหมือนกับธุรกิจขนาดใหญ่ ฉะนั้นต้นทุนในการผลิตจึงสูง กำไรจึงได้น้อย แต่อย่างไรก็ดีผู้ซึ่งบางกลุ่มอาชีพก็ได้มีการสั่งซื้อวัตถุดิบร่วมกันในบางครั้งเท่านั้น ก็พอบรรเทา ปัญหาได้บ้างแต่ก็ยังไม่ใช้วิธีแก้ปัญหาที่ถาวรนัก

4.การทำบัญชี ส่วนใหญ่ผู้ที่จะ ไม่มีแบบแผนในการทำบัญชีเชิงวิชาการ จะมีแค่กลุ่มอาชีพค้าขายการทำบัญชีแบบง่ายๆ รู้แต่เพียงว่าลงทุนเท่าไร ขายได้เท่าไร กำไรเท่าไร เท่านั้นแต่ก็มีบางรายไม่เคยทำเลย จากการที่ผู้ทำสารนิพนธ์เข้าไปปฏิบัติงานงานในหมู่บ้าน ได้แนะนำ เรื่องการทำบัญชีที่ถูกต้องวิธีและหลักวิชา โดยใช้วิธีแทรกความรู้ตอนสนทนากลุ่มอาชีพ แนะนำถึง ความสำคัญในการทำบัญชี ผู้เริ่มมีความเข้าใจและเริ่มเห็นประโยชน์และเริ่มเห็นความสำคัญใน การทำบัญชีในธุรกิจของตนเองเพิ่มมากขึ้น

5.การวิเคราะห์การประเมิน ผู้ส่วนใหญ่หรือเกือบทั้งหมดไม่ทราบว่าการ วิเคราะห์การประเมินคืออะไรมีวิธีการอย่างไร เพราะเนื่องจากผู้ส่วนใหญ่มีการศึกษาน้อย ผู้ทำสารนิพนธ์จึงเข้าไปแนะนำวิธีการวิเคราะห์การประเมินให้ผู้มีความรู้และความเข้าใจและเห็น ประโยชน์ว่า หากมีการวิเคราะห์การประเมินแล้วเราจะทราบว่าขั้นตอนไหนที่ผิดพลาดมีสาเหตุที่ แท้จริงเกิดจากอะไร มีปัญหาหรือมีขั้นตอนไหนต้องปรับปรุงแก้ไขซึ่งบางครั้งอาจจะต้องอาศัยใช้เทคโนโลยีใหม่ๆเพื่อจะได้ผลผลิตและมีคุณภาพมากขึ้นสู้กับคู่แข่งได้ และ อาจทำให้ราคาสินค้าสูงขึ้นอีกด้วย

ตาราง 17 ผลกระทบโดยอ้อมของผู้กู้แต่ละราย

ลำดับที่	หัวข้อ	จำนวนคน	ร้อยละ
1	ความเป็นอยู่ดีขึ้น	54	75
2	เกิดกระบวนการเรียนรู้	64	88.9
3	มีการพึ่งตนเอง	69	95.8
4	รู้จักการทำบัญชี		
	- ทำบ้าง	8(ค้าขาย)	11
	- ไม่ทำเลย	64	88.9
5	- ไม่มีความเข้าใจ	68	64.4
	การวิเคราะห์การประเมิน		
	- ทำบ้าง	-	0
	- ไม่ทำเลย	72	100
	- ไม่มีความเข้าใจ	72	100

จากตาราง จะเห็นว่า ประชากรมีความเป็นอยู่ดีขึ้น มีการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ทำให้สามารถประกอบอาชีพ โดยการพึ่งพาตนเอง แต่สำหรับเรื่องการทำบัญชีมีเพียงอาชีพค้าขายเท่านั้นที่มีการทำบ้างแต่ก็เป็นบัญชีแบบง่าย ๆ ไม่เป็นแบบแผน ส่วนเรื่องการวิเคราะห์การประเมินไม่มีใครเคยทำเลยและก็ไม่รู้จักด้วยว่าคืออะไร แต่เขาเคยทำแต่เพียงว่า ผลเป็นแบบนี้มันน่าจะเกิดมาจากสาเหตุนี้เท่านั้น

3.2.4 ผล การประเมินตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ B ผู้กู้แต่ละราย

1. ผลโดยตรง จากการสัมภาษณ์ผู้กู้ (บร.11) พบว่า

1.1 รายได้เป็นตัวเงิน

ยังไม่สามารถคำนวณได้เพราะไม่มีการทำบัญชีแยกระหว่างทุนเดิมกับทุนใหม่ ประกอบกับผู้กู้ไม่ได้นำเงินกู้กองทุนมาลงทุนอย่างเดียวมีเงินอื่นมาสมทบด้วย และผู้กู้อีกจำนวนมากก็ไม่สามารถสรุปรายได้หรือผลกำไรได้เพราะยังไม่ถึงกำหนดชำระหนี้คืน แต่อย่างไรก็ตามเงินกองทุนก็ช่วยพัฒนาอาชีพ เสริมธุรกิจและรายได้ของผู้กู้

1.2 รายได้เป็นสิ่งของ

ส่วนใหญ่ผู้กู้ใช้เงินกองทุนไปเพื่อพัฒนาอาชีพของตนเองเพราะเงินกู้ที่ได้ไม่เพียงพอกับการประกอบอาชีพใหม่ ดังนั้นในส่วนนี้ผู้กู้ก็ไม่สามารถระบุจำนวนสิ่งของที่เพิ่มขึ้นได้ แต่สามารถ

ระบุว่าสิ่งของเพิ่มขึ้นหรือไม่ เพราะผู้กู้นำเงินจากที่อื่นนำมาสมทบ และยังไม่ถึงกำหนดชำระเงินคืน ฉะนั้นขณะนี้ผลยังไม่ปรากฏ

ตาราง 18 แสดงผลการประเมินตัวชี้วัดของผู้กู้แต่ละราย

ลำดับที่	ตัวชี้วัด	สิ่งที่แสดง
1	รายได้เป็นตัวเงิน - อาชีพค้าขาย - อาชีพเลี้ยงสัตว์	- ยังไม่สามารถระบุเป็นตัวเงินได้เพราะไม่ได้ทำบัญชีจึงไม่ทราบว่ามียาได้เป็นตัวเงินเท่าใด บอกได้แต่เพียงว่ามีรายได้เพิ่มขึ้น
2	รายได้เป็นสังของ - อาชีพค้าขาย - อาชีพเลี้ยงสัตว์	- ของในร้านมีเพิ่มมากขึ้น 5 ราย - 5 รายมีวัวเพิ่มจากเดิม คนละ 1 ตัว - 4 รายซื้อหมู 35 ตัว - 5 ราย ซื้อเครื่องรีดนม - 5 พัฒนาคอก, เล้า ใหม่ - 1 รายซื้อเครื่องบดกระถิน

2.ผลกระทบโดยตรง

2.1 ผู้กู้ได้ขยายกิจการ ผู้กู้บางรายได้เงินกู้ลงทุนไม่พอที่จะไปทำคามวัตถุประสงค์ที่ตนเองตั้งไว้ ผู้กู้ทำได้แค่เพียงพัฒนา ขยายจากอาชีพเดิม เช่นกลุ่มอาชีพค้าซื้อของเข้าร้านเพิ่ม กลุ่มเลี้ยงสัตว์ก็ซื้อสัตว์เข้ามาเพิ่ม เป็นต้น แต่ก็เป็นผู้รวมกับเงินสมทบ

2.2 ผู้กู้ได้ทำการกิจการด้วยเทคนิควิธีการที่ดีขึ้น แต่ก็ยังเป็นเพียงบางรายที่เห็นว่าวิธีการใหม่ช่วยเพิ่มผลผลิตจริง เช่นกลุ่มผู้เลี้ยงโคนมจำนวน 5 ราย แต่ก่อนใช้วิธีรีดนมโดยใช้มือจะได้นำนมน้อยกว่าปัจจุบันเพราะปัจจุบันใช้เครื่องรีดนมและได้นำนมเพิ่มขึ้น 2-3 %

3.ผลกระทบทางอ้อม

3.1. ผู้ที่มีการพึ่งตนเอง ผู้ที่มีการพึ่งตนเอง โดยเรียนรู้เทคนิควิธีการที่จะทำให้ผลผลิตของตนเองเพิ่มขึ้น และพบว่าได้มีการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาอาชีพที่ทำอยู่

3.2. ผู้มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในกิจการของตนเองเพิ่มขึ้น เพราะผู้ได้นำหลักวิชาความรู้ และข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพของตนเองที่ได้จากการสนทนากลุ่มทั้งอาชีพเดียวกันและต่างอาชีพ

3.3. การกลับคืนถิ่นของประชาชน พบว่าชาวบ้านกลับเข้ามาอยู่ในหมู่บ้านโดยคจากสมาชิกของแต่ละครอบครัวเพิ่มขึ้น ปัจจุบันมีประชากร 1,409 คน เพิ่มขึ้นโดยเป็นคนที่ย้ายเข้ามาจำนวน 86 คน หรือร้อยละ 6.10 (ตารางที่ 1) กลับมาช่วยเหลือกิจการในครอบครัว หรือกลับมารับจ้างทำงานในหมู่บ้านทำให้ครอบครัวอบอุ่น อยู่พร้อมหน้า

3.4. คุณภาพชีวิตของประชาชนในหมู่บ้านดีขึ้น เพราะมีรายได้เพิ่มขึ้น เช่นผู้ที่กู้เงินไปเลี้ยงกบ หนู ไก่ นก และทำไร่ข้าวโพด เศรษฐกิจดีขึ้น เพราะได้เงินจากการขายผลผลิตเร็ว (ประมาณ 3-4 เดือน) ลูกหลานของคนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะออกไปประกอบอาชีพนอกท้องถิ่น เมื่อเห็นว่าครอบครัวต้องการแรงงาน หรือในท้องถิ่นมีการจ้างงานก็กลับมามีบ้าน ทำให้มีความอบอุ่นในครอบครัว อยู่ดีกินดี คุณภาพชีวิตก็ดีขึ้นตาม

ตอนที่ 4 ผลการบรรลุวัตถุประสงค์ผลของการประเมินโครงการ

4.1. การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ทั้ง 5 ข้อ พบว่า

4.1.1 การเกิดกองทุน จากการศึกษาข้อมูลเอกสารกองทุนหมู่บ้านท่าอัย พบว่ากองทุนหมู่บ้านท่าอัยจัดตั้งเมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2544 ชาวบ้านที่เข้าร่วมประชุมจัดตั้งกองทุนและเลือกตั้งกรรมการกองทุน จำนวน 278 ครัวเรือนหรือ ร้อยละ 86.7 % เลือกตั้งคณะกรรมการกองทุนได้ 15 คน โดยใช้วิธีโหวดคะแนนเสียง มีพัฒนาการตำบล เกษตรตำบล มาร่วมสังเกตการณ์ มีสมาชิกกองทุน 167 คน มีเงินทุนรวม 6,450 บาท เปิดบัญชีกองทุนหมู่บ้าน ท่าอัยที่ธนาคารออมสิน สาขาปากช่อง เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2544 เลขที่บัญชี 06-4303- 20-085695-9 ได้รับจัดสรรเงินหนึ่งล้านบาทเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2545 ซึ่งการเกิดกองทุนเป็นไปตามกำหนดเวลาที่กองทุนแห่งชาติ กำหนด ได้รับความร่วมมือจากชาวบ้านดี (ดูได้จากจำนวนผู้มาประชุม)และ ไม่มีปัญหา

4.1.2. ระบบบริหารกองทุน จากการสัมภาษณ์และสังเกตแบบมีส่วนร่วม พบว่าระยะแรกๆของการจัดตั้งกองทุนกรรมการส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนและการบริหารจัดการกองทุน (ตารางที่ 5) แต่หลังจากที่มีการศึกษาจากเอกสารเกี่ยวกับกองทุนและเข้าร่วมประชุมฟังคำแนะนำจากหน่วยงานราชการทำให้ คณะกรรมการมีความรู้ ความเข้าใจ

เพิ่มมากขึ้น (บร. 3 ครั้งที่ 2) มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนได้อย่างราบรื่น ยุติธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้ ไม่มีข้อโต้แย้ง สักรายเดียว ดังแสดงในตารางที่ 11

ตาราง 19 แสดงผลการประเมินของสมาชิกเกี่ยวกับศักยภาพของกรรมการกองทุน

ที่	เรื่อง	ผลการประเมิน			(สมาชิกจำนวน 167 คน)		
		มาก	ร้อยละ	ปานกลาง	ร้อยละ	น้อย	ร้อยละ
1.	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน	126	75.5	32	19.2	9	5.3
2.	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	104	62.3	48	28.8	15	8.9
3.	มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการกองทุน	134	80.2	25	14.9	8	4.9
4.	มีความรู้เรื่องบัญชีกองทุน	61	36.5	73	43.7	33	19.8
5.	มีความยุติธรรม โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้	142	85.2	12	7.2	13	7.6

จากตาราง จะเห็นว่าคณะกรรมการกองทุน มีความเข้าใจและการเรียนรู้เรื่องการบริหารจัดการเพิ่มมากขึ้น แสดงว่าคณะกรรมการมีศักยภาพในการบริหารจัดการเพิ่มขึ้น

4.1.3.การเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง จากการสังเกต สัมภาษณ์ และการจัด ประชาคม พบว่า ประชาชนมีการเรียนรู้ที่จะพึ่งตนเอง มากขึ้นกว่าแต่ก่อนทุกกลุ่มอาชีพสามารถนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ได้อย่างผสมผสาน สามารถที่จะใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำให้หมู่บ้านเจริญและพัฒนา เป็นที่รู้จักของหมู่บ้านใกล้เคียง ในตำบล และในอำเภอ

4.1.4.การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ จากการร่วมสังเกตการณ์ การจัดประชาคมร่วมกับหน่วยราชการ พบว่า ทั้งกรรมการและผู้รู้ตระหนักถึงความสำคัญของกองทุนหมู่บ้าน ในเรื่องการบริหารกองทุน และชำระคืนเงินกู้ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่ากองทุนเงินล้านคงอยู่อย่างยั่งยืนแน่นอนและเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านได้ตลอดไป ทำให้เกิดภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจในท้องถิ่น เมื่อเศรษฐกิจระดับฐานรากแข็งแกร่ง เศรษฐกิจระดับสูงขึ้นไปก็จะถาวรรด้วย

4.1.5.การมีศักยภาพและความเข้มแข็ง จากการสังเกต และการสัมภาษณ์ พบว่า กรรมการกองทุนมีศักยภาพในการบริหารจัดการกองทุน โดยให้ความเสมอภาคสำหรับผู้ที่ยากจน ไม่เห็นแก่พวกพ้อง บริหารด้วยความโปร่งใส สำหรับผู้ที่มีศักยภาพ โดยยอมรับผลของการพิจารณาอนุมัติเงินกู้ของคณะกรรมการ ผู้กู้ทั้ง 72 รายถึงแม้ว่าจะได้รับเงินกู้ไม่เต็มจำนวนที่ยากจน เมื่อคณะกรรมการบริหารงานราบรื่น สมาชิกตรวจสอบได้ ไม่มีข้อโต้แย้ง แม้แต่สักรายเดียวนับว่ากองทุน หมู่บ้านท่าออยมีศักยภาพและความเข้มแข็ง

4.2.ปัจจัยด้านบวก พบดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้าน ในการจัดตั้งกองทุนประชาชนในหมู่บ้านท่าออยให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี โดยมีผู้ออกมาร่วมประชุมเกินสามในสี่ของครัวเรือน เพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการกองทุน และยังสมัครเป็นสมาชิกกองทุนถึง 167 คน

2. การสนับสนุนของหน่วยราชการในการให้ความรู้แก่คณะกรรมการกองทุนและสมาชิกกองทุน โดยหน่วยงานพัฒนาชุมชนได้จัดส่งพัฒนาการตำบลออกมาจัดประชาคมระดับหมู่บ้านและตำบล เพื่อให้ความรู้เรื่องการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และการทำบัญชี

3. คนในหมู่บ้านมีงานทำ เมื่อมีธุรกิจหมู่บ้านเพิ่มขึ้นก็มีการจ้างแรงงานเพิ่ม ทำให้มีการกลับสู่บ้านเกิด ทำให้มีความอบอุ่นในครอบครัว

4. การมีกองทุนพื้นฐานในหมู่บ้าน ในการที่จะมีกองทุนหมู่บ้านในหมู่บ้านต้องมีการยอมรับ โดยพื้นฐานรัฐบาลมีความต้องการให้ประชาชนรู้จักการออม ดังนั้นแต่ละหมู่บ้านต้องมีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตก่อนจึงจะก่อตั้งกองทุนหมู่บ้านได้และหมู่บ้านท่าออยก็มีคุณสมบัติดังกล่าว

5. นักศึกษากองทุนหมู่บ้าน มีบทบาทอย่างมากในการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนทุกด้าน เริ่มตั้งแต่การช่วยเสริมสร้าง แนะนำ ให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องกองทุนหมู่บ้าน กฎระเบียบของกองทุนหมู่บ้านแก่ชาวบ้าน การบริหารจัดการกองทุน การทำบัญชีให้แก่คณะกรรมการกองทุนและการชำระหนี้ คืนเงินกู้กองทุนให้กับสมาชิกผู้กู้โดยเฉพาะผู้ทำสารนิพนธ์เป็นคนในหมู่บ้านและเป็นเลขากองทุนหมู่บ้านท่าออย ทำให้ทราบข้อดีข้อด้อยต่างๆของชุมชนและกองทุนหมู่บ้าน และจากการประเมินกองทุนทำให้ทราบว่าควรจะปรับแก้ที่จุดใดจึงจะทำให้ชุมชนและกองทุนเข้มแข็งและยั่งยืน อีกทั้งยังช่วยในการจัดประชุมเวทีต่าง และประสานงาน กับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสริมข้อมูลและองค์ความรู้ต่างๆที่เป็นประโยชน์กับชุมชน

โดยบัณฑิตกองทุนได้ให้ชาวบ้านหมู่บ้านท่าออยประเมินผลการปฏิบัติงานในพื้นที่ โดยใช้แบบประเมินสอบถาม สมาชิกกองทุน กรรมการกองทุน และชาวบ้านจำนวน 180 คน ผลปรากฏดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ประเมินบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านทางอย

ที่	เรื่อง	ทัศนคติ	จำนวน	ร้อยละ
1.	ความรู้สึที่ท่านมีต่อบัณฑิตกองทุน	พอใจ	147	81.7
		ไม่พอใจ	-	-
		เฉยๆ	33	18.3
2.	บัณฑิตมีส่วนช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุน	มาก	161	89.4
		ปานกลาง	19	11.6
		น้อย	-	-
3.	การลงพื้นที่ปฏิบัติงานของบัณฑิตกองทุน			
	- สามารถเข้ากับชาวบ้านได้	มาก	180	100
		ปานกลาง	-	-
		น้อย	-	-
	- เข้าปฏิบัติงานในชุมชนสม่ำเสมอ	ใช่	168	93.3
		ไม่ใช่	-	-
		ไม่แน่ใจ	12	6.7
	- มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในชุมชน	ใช่	175	97.2
		ไม่ใช่	-	-
		ไม่แน่ใจ	5	2.8
	- ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือชุมชน	มาก	145	80.5
		ปานกลาง	35	19.5
		น้อย	-	-
4.	ท่านต้องการให้ขยายระยะเวลาการปฏิบัติงานของบัณฑิตกองทุน	ต้องการ	167	92.7
		ไม่ต้องการ	-	-
		เฉยๆ	13	7.3

4.3 ปัจจัยด้านลบ พบดังนี้

1. คนส่วนน้อยไม่ให้ความร่วมมือ และไม่สนับสนุนในการจัดตั้งกองทุนโดยพยายามที่จะทำให้ผู้ที่ให้ความร่วมมือใจวิเศษ ว่าเป็นโครงการที่ต้องล้มเหลว รัฐไม่จัดสรรเงินให้จริง เป็นนโยบายหาเสียงมากกว่า ทำให้ระยะแรกในการจัดตั้งกองทุนมีปัญหาบ้างเล็กน้อย แต่เมื่อประชาชนได้รับคำแนะนำ และชี้แจงก็กลับมาให้ความร่วมมืออย่างเดิม
2. ผู้ที่กู้เงินไปแล้วใช้เงินผิดวัตถุประสงค์ กล่าวคือนำไปเปลี่ยนแปลงการพัฒนาอาชีพอื่น จำนวน 8 ราย ที่ไม่ได้ระบุไว้ในโครงการทำให้กองทุนกระทบกระเทือนเพราะมีสิ่งทดแทนกัน และเป็นที่น่าสังเกตว่าหลังจากผู้กู้ได้รับเงินกู้ไปแล้วมีการเล่นการพนันกันมากขึ้น (นอกหมู่บ้าน)
3. คณะกรรมการไม่มีความแม่นยำเกี่ยวกับระเบียบกองทุนชาวบ้านยังสับสนเรื่องคำขุขงที่ผิดๆในระยะแรกๆแต่ก็ไม่ทำให้กองทุนกระทบกระเทือนมากนัก
4. สมาชิกกองทุนและกรรมการกองทุนเลียนแบบ หรือเอากองทุนหมู่บ้านอื่นเป็นต้นแบบ โดยไม่คำนึงบริบทกองทุน ระเบียบกองทุนที่ต่างกัน การบริหารจัดการ กองทุนก็ต้องต่างกันด้วย
5. ผู้กู้ไม่ชำระหนี้คืน ผู้กู้เงินที่ครบกำหนดชำระคืนเงินกู้แล้ว ไม่ชำระคืนกองทุนก็จะ ไม่มีเงินหมุนเวียนให้คนอื่นมีโอกาสดู และการบริหารจัดการกองทุนก็คงล้มเหลว

4.4 การเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้

จากการสัมภาษณ์ การสังเกตและการมีส่วนร่วม พบว่า ในหมู่บ้านท่ามอยจะมีการรวมกลุ่มระหว่างอาชีพ เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งและอำนาจต่อรอง และแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน สำหรับผู้ทำสารนิพนธ์ได้ประสานงานกับหน่วยงานเกษตรอำเภอแนะนำให้ชุมชนทำน้ำปลาบริโภคในครัวเรือนและลดรายจ่าย โดยใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่น คือปลาได้รับความสนใจจากคนในชุมชนมาก เพราะน้ำปลาเป็นเครื่องปรุงรสที่สำคัญในการประกอบอาหาร เมื่อทำไว้ใช้เองแล้ว ถ้าเหลือก็ขายช่วยเสริมรายได้ให้กับครอบครัว นับว่าเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้ เนื่องจากมีการจัดตั้งเป็นกลุ่ม โดยมีประธานแม่บ้านเป็นหัวหน้ากลุ่ม มีสมาชิก 15 คน

4.5 ความเข้มแข็งของชุมชน

4.5.1 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด จากการสัมภาษณ์ (ตารางที่ 21)

ตารางที่ 21 แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

ข้อ	ตัวชี้วัด	เก็บข้อมูลครั้งที่ 1			เก็บข้อมูลครั้งที่ 2		
		เดือนธันวาคม 2544			เดือนเมษายน 2545		
		จำนวน 180 คน			จำนวน 100 คน		
1	สมาชิกในชุมชนมีความสามัคคี	มาก	104	57.8	มาก	64	64
		ปานกลาง	52	20.9	ปานกลาง	36	36
		น้อย	24	13.3	น้อย	-	-
2.	สมาชิกในชุมชนมีความซื่อสัตย์	มาก	90	47.8	มาก	58	58
		ปานกลาง	86	48.4	ปานกลาง	40	40
		น้อย	2	7.8	น้อย	2	2
3.	ชุมชนยกย่องคนทำความดี	มาก	92	51.1	มาก	75	75
		ปานกลาง	78	43.3	ปานกลาง	20	20
		น้อย	10	5.6	น้อย	5	5
4.	สมาชิกในชุมชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	มาก	95	52.8	มาก	70	70
		ปานกลาง	83	46.1	ปานกลาง	22	22
		น้อย	2	1.1	น้อย	8	8
5.	สมาชิกในชุมชนมีโอกาสหาความรู้เพิ่ม	ใช่	147	81.7	ใช่	88	88
		ไม่ใช่	33	18.3	ไม่ใช่	12	12
6.	สมาชิกในชุมชนมีอาชีพหาเลี้ยงครอบครัวได้ จากปีก่อน	เพิ่มขึ้น	102	56.7	เพิ่มขึ้น	65	65
		ลดลง	8	4.4	ลดลง	5	5
		เท่าเดิม	70	38.9	เท่าเดิม	30	30
7.	ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่นอยู่พร้อมหน้า	เพิ่มขึ้น	107	59.4	เพิ่มขึ้น	65	
		ลดลง	-	-	ลดลง	7	
		เท่าเดิม	73	40.6	เท่าเดิม	28	
8.	ในชุมชนมีการรวมตัวตั้งกลุ่มองค์กรประชาชน	มี	180	100	มี	100	100
		ไม่มี	-	-	ไม่มี	-	-

9.	ในชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก โดยการประชุมเสวนา	มาก	92	51.1	มาก	53	53
		ปานกลาง	84	46.7	ปานกลาง	30	30
		น้อย	4	2.2	น้อย	17	17
10	ในชุมชนมีการช่วยเหลือเด็ก สตรี คนชรา คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส	มี	178	97.9	มี	100	100
		ไม่มี	2	1.1	ไม่มี	-	-
11.	ในชุมชนมีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม	ใช่	108	60	ใช่	60	60
		ไม่ใช่	10	5.6	ไม่ใช่	-	-
		ไม่แน่ใจ	62	34.4	ไม่แน่ใจ	40	40
12.	ในชุมชนสามารถรวมตัวกันแก้ปัญหของชุมชนได้ โดยสมาชิก	ใช่	102	56.7	ใช่	55	
		ไม่ใช่	78	43.3	ไม่ใช่	45	

ผลจากการ	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	- ลด / + เพิ่ม
- ชาวบ้านมีความสามัคคี	57.8	64	+6.2
- ชาวบ้านมีความซื่อสัตย์	48.4	58	+9.6
- ชุมชนยกย่องคนทำความดี	51.1	75	+14.9
- ชุมชนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	52.8	70	+17.2
- ชุมชนมีโอกาสดูหาความรู้เพิ่มเติม	81.7	88	+6.3
- ชุมชนสามารถเลี้ยงครอบครัวได้	56.7	65	+8.3
- ชุมชนมีครอบครัวที่อบอุ่น	59.4	65	+5.6
- มีการรวมตัวทั้งกลุ่มองค์กร	100	100	-
- มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นของคนในชุมชน	51.1	53	+1.9
- มีการช่วยเหลือสตรี เด็ก และผู้ด้อยโอกาส	97.9	100	+2.1
- มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม	60	60	-
- แผนงานในชุมชนสมาชิกมีส่วนร่วมกำหนด	43.7	55	+1.7

4.4.2. ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชนในหมู่บ้านท่าออย

จากการสัมภาษณ์ บร.9 จำนวน 100 ครีวเรือน พบว่าความเข้มแข็งตามทัศนะของประชาชน แบ่งได้เป็น 2 หัวข้อ ดังนี้

ตารางที่ 22 แสดงความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชน

	ตัวชี้วัด	เก็บข้อมูลครั้งที่ 1 เดือนธันวาคม 2544 จำนวน 180 คน			เก็บข้อมูลครั้งที่ 2 เดือนเมษายน 2545 จำนวน 100 คน	
		ทัศนคติ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.	ผู้นำ					
	- มีความยุติธรรม มีคุณธรรม	มาก	28	15.6	38	38
		ปานกลาง	142	78.9	46	46
		น้อย	20	5.5	16	16
	- มีลักษณะความเป็นผู้นำ และมีความสามารถบริหารปกครองชุมชน และพัฒนาหมู่บ้านได้	มาก	33	18.3	24	24
		ปานกลาง	132	73.3	52	52
		น้อย	15	8.4	24	24
	- มีมนุษยสัมพันธ์ทั้งหน่วยงานราชการและเอกชน	มาก	24	13.3	14	14
		ปานกลาง	141	78.3	71	71
		น้อย	15	8.4	15	15
	- มีการประชาสัมพันธ์ข่าวที่ดี	มาก	24	13.3	32	32
		ปานกลาง	120	66.7	44	44
		น้อย	36	20	24	24
2.	ชุมชน					
	- มีความสามัคคี ซื่อสัตย์ และมีความเสียสละ	มาก	92	51.1	22	22
		ปานกลาง	74	4.1	68	68
		น้อย	16	8.8	10	10
	- ให้เกียรติซึ่งกันและกัน	มาก	45	25	16	16
	ใฝ่หาความรู้เพิ่ม	ปานกลาง	124	68.9	72	72
		น้อย	11	6.1	12	12
	- มีศีลธรรมจรรยา	มาก	52	28.8	24	24
		ปานกลาง	104	57.8	61	61
		น้อย	24	13.4	15	15

ผลจากการาง

ครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 -ลด/+เพิ่ม

1. ผู้นำ

- มีความยุติธรรม มีคุณธรรม	15.6	46	+20.4
- มีลักษณะความเป็นผู้นำ มีความสามารถบริหาร ปกครองชุมชน และพัฒนาหมู่บ้านให้เจริญ	18.3	52	+33.7
- มีมนุษยสัมพันธ์ ทั้งหน่วยงานราชการและเอกชน	24	71	+47
- มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารที่ดี	24	32	+8

2. ชุมชน

- มีความสามัคคี มีความซื่อสัตย์ และความเสียสละ	51.1	68	+6.9
- ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ใฝ่หาความรู้เพิ่มเติม	45	72	+27
- มีศีลธรรม จรรยา	52	61	+9

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้ผู้เขียนสารนิพนธ์จะนำเสนอ การเขียนสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

1. สรุป อภิปรายผล
2. ข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 สรุป อภิปรายผล

1 สรุป จากการติดตามประเมินผลการประเมิน โครงการหมู่บ้านท่องเที่ยวสรุปได้ ดังนี้

1.1.วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1.1.1.เพื่อศึกษาถึงกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านว่าสามารถ ดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่

1.1.2.เพื่อศึกษาว่ากองทุนหมู่บ้านมีผลต่อกระบวนการพึ่งพาตนเองในท้องถิ่นหรือไม่

1.1.3.เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจในท้องถิ่นและ สังคม

1.1.4.เพื่อศึกษาและติดตามความคืบหน้าในด้านการพัฒนาอาชีพ การสร้าง รายได้ลดรายจ่ายของสมาชิกผู้กู้เงินกองทุน

1.1.5.เพื่อศึกษาว่ากองทุนหมู่บ้านมีผลทำให้คนในชุมชนมีศักยภาพและ ความเข้มแข็งเพิ่มมากขึ้นหรือไม่

1.2.วิธีดำเนินการ

1.2.1.แหล่งข้อมูล ได้จากข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ

1.2.2.วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการสัมภาษณ์ การสังเกต แบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม และการจัดประชา

1. 2.3.เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล

- แบบสำรวจตามแบบรายงาน (บร.) 1 – 12
- แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต
- กล้องถ่ายรูป
- สมุดบันทึก
- เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1.2.4.การจัดระบบและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

- ยึดตามวัตถุประสงค์การวิจัย
- การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

1.3.ผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงานสรุปในภาพรวม

1. หมู่บ้านทางออย จัดตั้งกองทุนด้วย ความร่าเริง ประชาชนให้ความร่วมมือประชาชนในหมู่บ้านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบของกองทุนเพิ่มมากขึ้น คณะกรรมการบริหารจัดการกองทุนด้วยความยุติธรรม โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ กองทุนได้รับการจัดสรรเงิน 1 ล้านบาท เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2545 ดำเนินการปล่อยเงินให้สมาชิกกู้จำนวน 72 ราย รวมเป็นจำนวนเงิน 998,000 บาท เงินกองทุนเหลือ 2,000 บาท ผู้กู้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม อาชีพ คือ อาชีพค้าขาย 12 ราย และอาชีพ การเกษตร 60 ราย การชำระคืนเงินกู้ครบกำหนดชำระคืน 12 ราย (ชำระราย 3 เดือน) มีผู้มาชำระแล้ว 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 75 ส่วนที่เหลืออีก 60 ราย ชำระเป็นรายปีครบกำหนดชำระคืนเดือนเมษายน พ.ศ. 2546

2. เงินที่กู้จากกองทุนหมู่บ้านได้ 20,000 บาทได้ 20 คน 15,000 บาท จำนวน 3 คน 10,000 บาทจำนวน 7 คน และ 5,000 บาท จำนวน 3 คน (ตาราง 14 – 15)

3. เงินอื่น ๆ หมายถึงเงินผู้กู้แต่ละรายนำมาสมทบพร้อมเงินที่ได้รับการจัดสรรจากกองทุนไม่เพียงพอตามที่หวังไว้ไม่สามารถดำเนินกิจการตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เงินที่ได้เพียงพอแค่การลงทุนเบื้องต้นเท่านั้น ไม่มีผลด้านการพัฒนา ขยายกิจการของแต่ละอาชีพ

4. สถานที่ที่ประกอบอาชีพส่วนใหญ่จะใช้สถานที่ในท้องถิ่น มีเพียงผู้กู้บางรายออกไปประกอบอาชีพนอกท้องถิ่น (ตารางที่ 16)

5. แหล่งวัตถุดิบแยกตามอาชีพ ส่วนใหญ่จะหาซื้อจากตลาด แหล่งอาชีพนั่น ๆ หรือจากละแวกบ้านในท้องถิ่น

6. เทคนิคในการทำงาน (ตารางที่ 16)

- ทำจากประสบการณ์ของตนเองที่ได้สั่งสมมา
- ขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะอาชีพนั่นหรือจากเพื่อนบ้านที่มีกลุ่มอาชีพ

เดียวกัน

- ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองหรือจากบรรพบุรุษ
- มีผู้ใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ จำนวน 5 ราย คือ อาชีพเลี้ยงโคนม (ใช้เครื่องรีดนม)

7. กำลังทำงานหรือแรงงาน แรงงานจะมีตั้งแต่ 1 คน ไปจนถึง 5 คน ส่วนใหญ่จะอยู่ที่จำนวน 2-3 คน ขึ้นอยู่กับอาชีพว่าต้องใช้กำลังงานมากน้อยเพียงใด แรงงานไม่ได้จ้างจากภายนอกส่วนใหญ่จะใช้แรงงานภายในครอบครัว

2. อภิปรายผล

2.1.การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านทำนอย บรรลุทั้ง 5 ข้อคือ

2.1.1.ระบบบริหารกองทุน กองทุนหมู่บ้านทำนอย มีการบริหารจัดการและจัดโครงสร้างการบริหารงานอย่างชัดเจน กล่าวคือ มีการจัดสรรตำแหน่งหน้าที่ให้คณะกรรมการรับผิดชอบหน้าที่แต่ละฝ่าย และทุกฝ่ายก็มีการประสานการทำงานกัน ส่งผลให้การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านทำนอยราบรื่น ไม่มีปัญหา มีแนวโน้มที่จะทำให้กองทุนมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างแน่นอนและยั่งยืน

2.1.2.การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง โดยกองทุนหมู่บ้านทำนอยเปิดโอกาส และส่งเสริมให้คนในชุมชนมีการแลกเปลี่ยน แสดงความคิดเห็นและการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้มีการพัฒนาทางความคิดริเริ่มในการประกอบอาชีพ ได้พึ่งพาตนเองเป็นส่วนใหญ่อย่างไรก็ตามชาวบ้านมีระดับการศึกษาน้อย (ประมาณ 4) ทำให้ความเข้าใจ กลไกต่างๆ ไม่ถึงทำได้ก็อาจจะต้องใช้ระยะเวลา แต่ก็มีส่วนที่ยังต้องอาศัยความร่วมมือ ความสามัคคีของคนในชุมชน และข้อมูล ข่าวสาร การสนับสนุนจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาอาชีพตนเอง

2.1.3.การกระตุ้นเศรษฐกิจและสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคม ประชาชนในหมู่บ้านทำนอย มีการรวมกลุ่มระหว่างอาชีพ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ และความคิดเห็น เพื่อพัฒนาอาชีพของตนเองให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น มีเงินหมุนเวียนในหมู่บ้าน ทำให้ฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น มีการกลั่นตึงของคนในชุมชน ทำให้ครอบครัวอบอุ่น อยู่พร้อมหน้า ช่วยลดปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในสังคม ถ้าเศรษฐกิจของคนในชุมชนดี เศรษฐกิจของประเทศก็จะดีขึ้นตาม นับว่าชุมชนเริ่มสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจได้ดีขึ้น

2.1.4.ความคืบหน้าในการพัฒนาอาชีพ ประชากรในหมู่บ้านทำนอยนำเงินกู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพ พัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่าย และทำให้เศรษฐกิจในครอบครัวดีขึ้น มีเงินหมุนเวียนในหมู่บ้าน ทำให้การเงินในหมู่บ้านสะพัดขึ้นเพราะผู้นำเงินมาลงทุนในท้องถิ่นเป็นส่วนใหญ่ และเมื่อถึงกำหนดชำระคืนเงินกู้ผู้รู้หน้าที่ส่งเงินคืนกองทุน (ผลจากผู้กู้ 12 ราย ชำระคืน 9 ราย) เพื่อที่จะเปิดโอกาสให้สมาชิกคนอื่นได้กู้เงินกองทุนไปพัฒนาอาชีพ และมีรายได้เช่นกัน เพราะเงินกองทุนเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนของสมาชิกทุกคน

2.1.5.การมีศักยภาพและความเข้มแข็งของหมู่บ้าน คนในหมู่บ้านมีการเรียนรู้มากขึ้น ทั้งเรื่องของกองทุน และการเคลื่อนไหวของหมู่บ้านอื่น เรียนรู้ที่จะพึ่งตนเอง อยู่ดี มีสุข ครอบคลุม อบอุ้น ประชาชนรู้หน้าที่ของตนเอง มีความสามัคคีในชุมชนมากขึ้น มีการบริหารจัดการกองทุนมีประสิทธิภาพ นั้นแสดงว่าแนวโน้มของหมู่บ้านมีศักยภาพและความเข้มแข็งเพิ่มขึ้น

2.2.ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ

2.2.1.ปัจจัยด้านบวก

1.การรวมกลุ่มแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นกันมากขึ้นและรับข้อเสนอแนะ เพื่อนำข้อมูลและความรู้ที่ได้รับมาพัฒนาอาชีพตนเองให้ประสบผลสำเร็จมากขึ้น

2.ความสามัคคีร่วมมือร่วมใจของคนในชุมชนดีขึ้นและทำให้เกิดการพัฒนาตนเองและหมู่บ้านให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป

3.การมีศักยภาพในการเรียนรู้การบริหาร การทำบัญชีกองทุน ถ้ารัฐบาลมีการสนับสนุนเงินอย่างอื่นเข้ามาอีกก็เป็นข้อได้เปรียบของหมู่บ้านที่จะได้รับการพิจารณาเพราะมีศักยภาพในการบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จ

4.มีความเข้มแข็ง ความเข้มแข็งแต่ละด้านจะส่งผลและมีคุณสมบัติต่างกัน บ้านท่าออยมีความเข้มแข็งหลายด้านที่เอื้อต่อการพัฒนาหมู่บ้านให้เจริญทัดเทียมหมู่บ้านอื่น

5.มีโครงสร้างพื้นฐานครบ หมู่บ้านท่าออยมี น้ำประปา ไฟฟ้า ถนนลาดยาง ไทรีพท์ และเครื่องอำนวยความสะดวกของคนในชุมชน ส่งผลทำให้การประกอบอาชีพของคนในชุมชนพัฒนาขึ้นเพราะมีปัจจัยสนับสนุนครบว่าเป็นหมู่บ้านที่รับการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

6.เกิดอาชีพใหม่คือ อุตสาหกรรมในครัวเรือน เย็บผ้า และกลุ่มผู้ผลิตน้ำปลา โดยทางไฟฟ้าลำตะคองแบบสูบล้างได้ให้เงินจำนวน 10,000 บาทกลุ่มสตรีแม่บ้าน มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้คนในชุมชนรอบอ่างลำตะคองมีอาชีพเสริม และนอกจากนี้หมู่บ้านท่าออยยังเป็นหมู่บ้านนำร่องในการผลิตน้ำปลาในอำเภอปากช่องเพราะสอดคล้องกับนโยบายผู้ว่าราชการจังหวัดคนปัจจุบัน และหมู่บ้านท่าออยกำลังส่งเสริมให้"น้ำปลา"เป็นหนึ่งผลิตภัณฑ์ของหมู่บ้าน

2.2.2.ปัจจัยด้านลบ

1.คนในชุมชนมีแหล่งเงินทุนที่ดอกเบี้ยต่ำ ส่วนใหญ่จะมีแต่เงินกู้ยืมในระบบ เมื่อคนในชุมชนมีความจำเป็นก็ต้องกู้เงินในระบบ เพื่อนำมาใช้จ่ายหรือประกอบอาชีพ และเพื่อความอยู่รอดของครอบครัว ทำให้เสียเปรียบนายทุนและมีหนี้เพิ่มขึ้น

2.คนในชุมชนบางส่วนไม่ให้ความร่วมมือกับชุมชนในทุกๆด้านพยายามต่อต้านสิ่งที่จะทำให้ชุมชนและหมู่บ้านพัฒนา ทำให้เกิดความไขว่เขวของชุมชน

3.การนำศักยภาพ และความเข้มแข็งที่ตนเองมีอยู่ไปใช้ในทางลบ เช่นเงินกู้บ้างครั้ง

อาจทำให้เกิดการแตกแยกในครอบครัวเพราะความเห็นที่จะพัฒนาอาชีพไม่ตรงกัน

ทำให้เกิดปัญหาในครอบครัว ชุมชนและสังคม

4.ชาวบ้าน มีความเข้าใจผิดหรือคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน เช่นคณะ

กรรมการไม่มีความยุติธรรม ไม่โปร่งใส กฎระเบียบกองทุนสนับสนุนแต่ผู้มีฐานะ คนจนไม่มีสิทธิกู้เงินกองทุนกู้เงินแล้วไม่จำเป็นต้องชำระคืนเพราะเป็นเงินของราชการ ไม่มีความผิด

2.3 การเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้

จากการปฏิบัติงานในพื้นที่ และเป็นคนที่อยู่ในชุมชน ได้มีส่วนช่วยในการแนะนำให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องกองทุนหมู่บ้านแก่คณะกรรมการกองทุนและคนในชุมชน โดยใช้โอกาสตอนจัดประชาคมทั้งระดับหมู่บ้านและระดับตำบล จัดสนทนากลุ่มย่อยระหว่างกลุ่มอาชีพและได้ประสานงานกับหน่วยงานพัฒนาชุมชนมาจัดประชุม ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ เสริมสร้างประสิทธิภาพความแข็งแกร่งให้กับคณะกรรมการในการบริหารจัดการกองทุนให้คงอยู่ยั่งยืน บรรลุตามวัตถุประสงค์ของรัฐบาล อีกทั้งได้ประสานกับหน่วยงานเกษตรอำเภอจัดเจ้าหน้าที่มาสอนการทำน้ำปลาให้กับชุมชนเพื่อเป็นการลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้หากทำเป็นอาชีพเสริม

2.4 ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน

ในหมู่บ้านท่าอยจากการสัมภาษณ์ประชาชน ความเข้มแข็งตามทัศนะของมีดังนี้คือ

1. ผู้นำ จะต้องมิลักษณะความเป็นผู้นำ มีความยุติธรรม คุณธรรมประจำใจในการปกครองชุมชนให้อยู่กันอย่างสงบสุข มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีติดต่อประสานงานกับหน่วยงานราชการหรือองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องและต้องมีความสามารถที่จะนำข้อมูล ข่าวสารหรือความรู้ต่างๆจากภายนอกเข้ามาประชาสัมพันธ์ให้คนในชุมชนได้รับรู้รับทราบ

จากทัศนะที่ชาวบ้านมีต่อผู้นำ ในส่วนตัวของผู้เขียนสาระนิพนธ์ คนในชุมชนของหมู่บ้านท่าอยมีความรู้ความเข้าใจว่าผู้นำที่เข้มแข็งเป็นอย่างไร แต่ชาวบ้านอาจลืมไปว่าผู้นำจะต้องมีความรู้เรื่องกองทุนและการบริหารกองทุนให้มีประสิทธิภาพปราศจากปัญหาและข้อโต้แย้งใดๆจากชาวบ้าน เพราะนั่นหมายถึงเงินหนึ่งล้านบาทจะอยู่กับหมู่บ้านท่าอยอย่างยั่งยืน และจะเป็นฐานรองรับเงินอื่นๆที่รัฐบาลจะส่งเข้ามากระตุ้นเศรษฐกิจภายในหมู่บ้าน เป็นอย่างดี

2. ชุมชน ที่เข้มแข็งต้องมีความสามัคคี มีความเสียสละเป็นพื้นฐานพยายามสร้างองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้และพึ่งพาตนเอง โดยการแสวงหาความรู้ ความชำนาญเกี่ยวกับอาชีพเพิ่มเติมเพื่อการพัฒนาอาชีพ การอยู่ในชุมชนต้องให้เกียรติซึ่งกันและกันฟังความคิดเห็นและข้อเสนอ

แนะของคนอื่นและอย่างสุดท้ายคือการมีศีลธรรมและมโนธรรม รู้จักการให้อภัย เพื่อที่จะอยู่ในชุมชนกันอย่างปกติสุขและสงบสุข

จากทัศนะของชาวบ้าน ถ้าทุกคนต่างรู้หน้าที่และมีความรับผิดชอบการอยู่ในชุมชนอย่างมีความสุขไม่ใช่เรื่องยาก และยังง่ายแก่การพัฒนาและปกครองของผู้นำอีกด้วยแต่อย่างไรก็ดี "การมีสัจจะ" เป็นสิ่งที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งได้อีกประการหนึ่ง กองทุนหมู่บ้านต้องการคนที่มีสัจจะเป็นอย่างยิ่ง เพราะสมาชิกต้องมีสัจจะที่จะฝากเงินออมทรัพย์ทุกเดือนและผู้กู้ต้องมีสัจจะเมื่อกู้เงินกองทุนไปแล้วต้องชำระคืนเงินกู้เมื่อครบกำหนดชำระ เพราะเงินกองทุนนั้นไม่ใช่เป็นของบุคคลใดบุคคลหนึ่งหากแต่เป็นของสมาชิกทุกคน และเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน หากผู้ไม่ชำระคืนก็จะไม่มีการหมุนเวียนให้สมาชิกคนอื่นได้กู้ กองทุนหมู่บ้านท่ามกลางก็คงล้มเหลว เพราะไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ของกองทุน

5. ผลโดยตรงและผลกระทบต่างๆ

5.1. ผลโดยตรง (Immediate Result)

-คณะกรรมการกองทุนมีความรู้ ความเข้าใจในการบริหารจัดการกองทุนอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้กองทุนมีผลกำไร และยั่งยืน

-สมาชิกและผู้กู้ ของกองทุน มีความรู้เกี่ยวกับหลักการ วัตถุประสงค์สร้างรายได้ให้กับครอบครัวเช่นกัน ทุกคนจะ ได้มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้นทดแทนกันเท่ากับเป็นและระเบียบของกองทุนเพิ่มมากขึ้น ทราบว่าเงินที่ตนเองกู้ไปเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ เมื่อครบกำหนดชำระต้องส่งเงินคืน เพื่อหมุนเวียนให้สมาชิกคนอื่นกู้ เพื่อที่จะ ได้มีการพัฒนาอาชีพและการเพิ่มศักยภาพด้านเศรษฐกิจให้กับหมู่บ้าน และประการที่สำคัญคือเงินหนึ่งล้านบาทยังคงอยู่

5.2. ผลกระทบโดยตรง

สมาชิกกองทุนมีชีวิต ความเป็นอยู่และฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น เนื่องจาก นำเงินกู้ที่ได้ไปพัฒนาอาชีพและสร้างรายได้จริง ทำให้เกิดผลกำไร และเพิ่มศักยภาพ ในการประกอบอาชีพ ทำให้มีเงินหมุนเวียนในหมู่บ้าน เพราะการลงทุนส่วนใหญ่ของผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นมีบางอาชีพที่ออกไปทำภายนอก แต่เงินก็เข้ามาในท้องถิ่นเหมือนเดิม เพราะผู้ที่ไปประกอบอาชีพภายนอกกลับมาพักอาศัยในหมู่บ้าน ทำให้เศรษฐกิจของหมู่บ้านและคนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

5.3. ผลกระทบโดยอ้อม

ความเป็นอยู่ของประชาชนดีขึ้น ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวดีขึ้น ยังผลให้การกลับคืนถิ่นของคนในชุมชนมีมากขึ้น ทำให้ครอบครัวเกิดความอบอุ่น ช่วยลดปัญหาทางสังคม และสามารถช่วยเหลือผู้ที่ด้อยโอกาสกว่า ช่วยลดปัญหาคนว่างงานเพราะมีการจ้างแรงงาน ในชุมชน

การอภิปรายผล ในภาพรวม

ผลการประเมินกองทุนหมู่บ้านทางอ้อมครั้งนี้เมื่อพิจารณาจากบริบทชุมชนแล้ว จะเห็นว่าหมู่บ้านทางอ้อมมีศักยภาพหลายอย่างทั้งที่เอื้อต่อการบริหารจัดการกองทุน เช่น ทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ เศรษฐกิจดี ใกล้อำเภอ การคมนาคมสะดวกสมาชิกมีศักยภาพ มีความสามัคคีและความเข้มแข็ง ส่วนที่ไม่เอื้อได้แก่ คนย้ายถิ่นฐานไปทำงานนอกชุมชนไม่อยู่กับที่ ภาวะแห้งแล้ง ราคาผลผลิตไม่แน่นอน ผลิตแล้วหาตลาดไม่ได้

มองโดยภาพรวมของการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านจะเห็นว่า ในระยะเวลาที่ตั้งกองทุนที่ผ่านมาการบริหารงานราบรื่น ไม่มีปัญหาหรือการโต้แย้งใดๆ การคืนเงินกู้ของผู้ครบกำหนดชำระคืนอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจระดับหนึ่งนั่นคือ 75% และผู้กู้ส่วนใหญ่นำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ มีเพียงส่วนน้อยที่เปลี่ยนวัตถุประสงค์แต่ก็อยู่ในด้านของการพัฒนาอาชีพ ซึ่งหากเป็นเช่นนี้อาจพยากรณ์ได้ว่ากองทุนหมู่บ้านทางอ้อมมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพมีแนวโน้มทำให้ให้กองทุนหมู่บ้านคงอยู่และยั่งยืนต่อไป

สำหรับผู้แต่ละราย เงินกองทุนเงินล้านมีความจำเป็นต่อผู้แต่ละรายมากเพราะผู้ไม่มีแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ ที่จะมาพัฒนาอาชีพ สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ ถึงแม้ผู้บางรายอาจจะได้เงินกู้ไม่เต็มจำนวนที่เขียนขอกู้ไป ผู้ก็จะนำเงินอื่นมาสมทบ เพื่อที่จะประกอบอาชีพตามที่ตนเองถนัด ทำให้ฐานะทางเศรษฐกิจในครอบครัวดีขึ้น นั่นหมายถึง การประสบผลสำเร็จของการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านดียิ่งน่าจะเป็นหมู่บ้านตัวอย่างในการบริหารจัดการกองทุน

โดยส่วนตัวของผู้เขียนสารนิพนธ์เห็นว่า แม้กองทุนหมู่บ้านทางอ้อมจะมีอุปสรรคข้อด้อยบ้าง แต่ปัจจัยด้านบวกมีมากกว่าปัจจัยด้านลบ ถึงแม้ว่าจะมีแต่ก็ไม่เป็นผลต่อกองทุนมากนักอย่างไรก็ตามกองทุนหมู่บ้านก็มีประโยชน์กับคนในชุมชนและสะท้อนผลให้กับหมู่บ้านยังช่วยสร้างงานอาชีพและรายได้ พัฒนาเศรษฐกิจในครอบครัว ในหมู่บ้านและในสังคม

2. ข้อเสนอแนะ

จากการที่ผู้ทำสารนิพนธ์เข้าไปปฏิบัติงานในพื้นที่ได้พบว่าหลักทฤษฎีที่คณะกรรมการกองทุนแห่งชาติได้กำหนดแนวการบริหารจัดการ ระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้านควรมีการอนุโลมในบางกรณีที่ไม่มีความจำเป็น สำคัญหรือกระทบกระเทือนต่อกองทุนหมู่บ้าน

2.1. ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขระเบียบกองทุนหมู่บ้าน

2.1.1. คุณสมบัติเกี่ยวกับการสมัครเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ตามระเบียบมีข้อจำกัดอยู่หลายข้อแต่จากปัญหาที่ได้พบควรที่จะแก้ไขหรือผ่อนปรนบ้าง เพื่อที่จะทำให้คนในชุมชนที่ต้อง

การสมัครเป็นสมาชิกกองทุนเห็นว่าไม่มีกฎระเบียบอะไรที่มากมาย อีกทั้งเป็นการเพิ่มจำนวนสมาชิกและเงินออมในหมู่บ้านส่งผลทำให้กองทุนมั่นคง และคนในชุมชนมีความสามัคคี

- ไม่จำเป็นต้องจำกัดอายุ 20 ปีบริบูรณ์ ถ้าผู้ที่ต้องการสมัครอายุไม่ถึง 20 ปีแต่มีอาชีพและฐานะมั่นคง สามารถแสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการฝากเงิน และชำระคืนเงินกู้ (หากต้องการกู้เงินกองทุน)

2.1.2.คุณสมบัติของผู้กู้และผู้ค้ำ

ผู้กู้และผู้ค้ำ เป็นตัวชี้วัดที่สำคัญที่จะทำให้กองทุนคงอยู่ยั่งยืนหรือไม่ แต่ถ้าระเบียบข้อไหนที่ไม่ทำให้กองทุนกระทบกระเทือน ควรที่จะอนุโลม จากที่ได้พบคือ

-การกู้เงินกู้ได้ครัวเรือนละ 1 คน เท่านั้นโดยให้สิทธิหัวหน้าครัวเรือนก่อน ปกติชุมชนชนบทจะอยู่กันแบบครอบครัวขยายคือเมื่อแยกครัวแล้ว แยกแต่บ้าน จะไม่มีการขอบ้านเลขที่ใหม่ ประกอบกับชาวบ้านมักมีความเชื่อว่าถ้าแยกทะเบียนบ้านแล้วเหมือนไม่ใช่ครอบครัวเดียวกัน และการขอบ้านเลขที่ก็มีขั้นตอนที่ยากคือ 1.ไปขอเลขที่บ้านจากผู้ใหญ่บ้าน 2. นำเอกสารที่ผู้ใหญ่ออกให้ไปที่แผนกโยธาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้ไปตรวจบ้านว่าถูกสุขลักษณะที่กำหนดหรือไม่ 3. นำเอกสารที่อบต.ออกให้ไปอำเภอเพื่อขอทะเบียนบ้าน จะเห็นว่าจะต้องผ่านหลายขั้นตอนจึงเป็นเหตุผลที่สำคัญที่แยกครอบครัว แยกบ้าน แต่ยังอยู่ทะเบียนบ้านเดียวกัน จากเหตุผลที่นำเสนอนี้ควรที่จะอนุโลม หากผู้ที่ต้องการกู้เงินในทะเบียนบ้านหนึ่งมีหลายคนที่ต้องการจะกู้ ควรพิจารณาว่ามีศักยภาพในการค้าประกันหรือชำระเงินคืนหรือไม่ โดยไม่คำนึงถึงเรื่องทะเบียนบ้าน แต่ผู้ที่จะกู้ต้องแยกบ้านกันอย่างถาวร

-ผู้กู้ไม่จำเป็นต้องปลดภาระหนี้สินที่มีกับหมู่บ้าน แต่ควรพิจารณาถึงประวัติในการชำระหนี้สินว่าเป็นบุคคลที่ประวัติดีหรือไม่

2.1.3.ดอกเบี้ยเงินกู้ จากสภาพการณ์เศรษฐกิจตกต่ำ ความแปรปรวนของดิน ฟ้า อากาศ ประกอบกับผู้กู้ส่วนใหญ่จะนำเงินกู้ไปพัฒนา หรือประกอบอาชีพทางการเกษตร จากสภาพความเป็นจริงดังกล่าว และผู้เขียนสาระนิพนธ์ได้รับการร้องขอจากกรรมการกองทุนและผู้กู้ให้ไปสอบถามหน่วยงานพัฒนาชุมชนถึงเรื่องการขอปรับแก้ระเบียบเรื่องดอกเบี้ยเงินกู้โดย

-เงินกู้สามัญ จากร้อยละ 12 บาทต่อปี เหลือ ร้อยละ 6-9 บาทต่อปี

-เงินกู้ฉุกเฉินจากร้อยละ 3 บาทต่อเดือน ปรับเหลือ ร้อยละ 1- 1.50 บาทต่อเดือน

2.1.4.ขอขยายระยะเวลาคืนเงินกู้ โดยผู้ที่ยืมเงินไปประกอบอาชีพทางการเกษตร ยังไม่ถึงเวลาเก็บและขายผลผลิต เพราะเงินกู้ที่ครบกำหนดชำระคืนไม่ตรงกับผลผลิต จึงควรให้มีการขยายเวลาไปจนถึงขายผลผลิตได้ แต่ดอกเบี้ยจะชำระตามกำหนด

2.2.ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุน ในหมู่บ้านท่าอัยมีการบริหารจัดการกองทุนที่มีประสิทธิภาพอยู่แล้ว แต่จากที่ได้พบเห็นควรมีข้อที่ต้องปรับปรุงเล็กน้อย จะทำให้เป็นกองทุนหมู่บ้านตัวอย่างในเรื่องการบริหารจัดการ

2.2.1.คณะกรรมการควรมีความแน่นแฟ้นในเรื่องกฎระเบียบกองทุน และควรตอบคำถามเป็นแนวเดียวกัน หากไม่ตอบไม่ได้ไม่ควรใช้คำว่า “ได้มั้ง อาจจะได้” เพราะสมาชิกกองทุนจะไม่ได้รับคำตอบที่ถูกต้องและแท้จริง จะทำให้มีผลเมื่อสมาชิกเข้าไปผิดๆ หากกรรมการท่านใดตอบคำถามใดไม่ได้ควรที่จะให้สมาชิกถามกรรมการคนที่รู้ ไม่ควรอายดีกว่าตอบผิดๆ

2.2.2.คณะกรรมการฝ่ายบริหารจำนวน 4 คน คือ ประธาน รองประธาน เลขา และ เสรยญิก ควรจะมีความรู้ ความเข้าใจกฎระเบียบ และการบริหารจัดการกองทุน เพราะกรรมการ 4 คนนี้ถือว่าเป็นแกนหลักที่สำคัญในการบริหารจัดการและสมาชิกเชื่อถือเกี่ยวกับเรื่องกองทุน

2.2.3.ประธานกองทุนควรเรียกสมาชิกกองทุนประชุมอย่างน้อย สามเดือนต่อหนึ่งครั้งจะได้ให้สมาชิกได้ทราบข้อมูล การเคลื่อนไหวของกองทุน และเป็นการให้สมาชิกแลกเปลี่ยนทัศนะความรู้ เกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพ ให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น เพื่ออีกทั้งหากสมาชิกคนใดมีปัญหา หรือ ต้องการความช่วยเหลือจะได้ให้คำแนะนำและช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจะส่งผลทำให้กองทุนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2.4.คณะกรรมการควรเข้าร่วมประชุมกรรมการทุกครั้ง เพราะจะได้ปรึกษาหารือ และ แก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการบริหารกองทุน และจะได้นำข้อมูล ข่าวสารที่ได้รับจากการประชุมไปประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกทราบอย่างทั่วถึง

2.3.ข้อเสนอแนะนำเงินกู้ไปพัฒนาอาชีพของสมาชิกกองทุน

2.3.1. หมู่บ้านท่าอัยเป็นหมู่บ้านใหญ่ของเงินเพิ่มเป็น สองล้านบาทได้หรือไม่ เพราะเงินหนึ่งล้านบาท ไม่พอกับสมาชิก กองทุนหมู่บ้านท่าอัยปัจจุบันมีสมาชิกกองทุน 183 ราย ผู้ที่ขึ้นโครงการขอกู้ 85 ราย ได้รับการอนุมัติเพียง 72 ราย ซึ่งผู้ที่ได้รับการอนุมัติก็ทำได้แต่เพียงพัฒนาหรือเสริมอาชีพเดิมให้มีประสิทธิภาพเท่านั้น

2.3.2. คนจนจริงๆ ไม่สามารถกู้เงินกองทุนได้เพราะ ไม่มีใครกล้าค้ำประกันให้ กลัวจะต้องชำระหนี้แทน รัฐบาลควรหาเงินมาเสริมให้สำหรับบุคคลเหล่านี้เพราะเขาจะได้นำเงินไปประกอบอาชีพทำให้มีรายได้ มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นไม่เป็นภาระของชุมชนและสังคม

2.3.3. รัฐบาลควรส่งเจ้าหน้าที่มาส่งเสริม สอน อาชีพใหม่ๆ ให้กับชุมชนโดยคำนึงถึงวัตถุดิบที่มีในท้องถิ่น เพื่อพัฒนารายได้ให้เพิ่มขึ้น

2.3.4. ข้อสังเกตจากตารางที่ 9 กองทุนหมู่บ้านท่าอัยได้รับจัดสรรเงิน 1 ล้านบาท ช้ามากใช้ระยะเวลา ถึง 4 เดือน คณะกรรมการได้บริหารจัดการเงินตามขั้นตอนจนกระทั่งผู้กู้ได้รับ

2.3.5. ควรจะขยายระยะเวลาของบัณฑิตกองทุน เพราะโครงการนี้รัฐบาลยังไม่ได้ข้อมูลที่ต้องการ ได้แต่ข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้านและกองทุน กับแนวโน้มของการบริหารกองทุนหมู่บ้านว่า จะมีประสิทธิภาพมากน้อยแค่ไหน แต่รัฐบาลยังไม่ได้รับตอบที่โครงการทราบคือเงินด้านนี้จะคงอยู่ และยั่งยืน สอบถามประมาณว่าโครงการกองทุนหมู่บ้านเป็นโครงการที่ทำให้หนี้ของประเทศเพิ่มขึ้น ฉะนั้นถ้ารัฐบาลต้องการคำตอบที่แท้จริง ไม่ใช่คำตอบที่เป็นแนวโน้ม หรือคาดว่า ควรจะขยายระยะเวลาของโครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนออกไปจนกว่าจะครบกระบวนการกองทุนคือ การชำระคืนเงินกู้ของผู้กู้กองทุน อีกทั้งการปฏิบัติงานของบัณฑิตกองทุนที่ผ่านมา ชาวบ้านได้มีการประเมินผลบัณฑิตกองทุนเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน (ตารางที่ 20) จะเห็นได้ว่าชาวบ้านมีความเห็นว่า บัณฑิตมีบทบาทสำคัญยิ่งในการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุน อีกทั้งการปฏิบัติงานในพื้นที่สามารถเข้ากับชุมชนได้ดี ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือชุมชน และจากการประเมินผลชาวบ้านมีความเห็นตรงกันว่ามีความต้องการให้บัณฑิตปฏิบัติงานในพื้นที่ต่อ เพราะโครงการนี้มีประโยชน์และเพิ่มประสิทธิภาพให้กองทุนจริงภาพ

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 . กรุงเทพฯ : บริษัท สหพัฒนการพิมพ์ จำกัด.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือสำหรับประชาชน เพื่อเตรียมการจัดตั้ง และดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ กุศลภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงาน กองทุนหมู่บ้านระดับอำเภอ. 2544. ยุทธศาสตร์กองทุนหมู่บ้านยั่งยืน. กรุงเทพฯ.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านท่างอย. 2544. ระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านท่างอย. รัชช มกรพงษ์ ยุทธศาสตร์การพัฒนของไทย, 2537
- เพ็ญแข แสงแก้ว. 2541. การวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 3 . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สถาบันราชภัฏ, สำนักงาน. 2545. ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 1. นครราชสีมา : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทศน์ทองการพิมพ์.
- สถาบันราชภัฏ, สำนักงาน. 2545. ชุดวิชาการวิจัยชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 1. นนทบุรี : บริษัท เอส . อาร์. พรินต์ติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด
- สถาบันราชภัฏ, สำนักงาน. 2545. ชุดวิชาการจัดการและการวางแผนธุรกิจ . พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : บริษัท ศรีสยามพรินท์แอนด์แพคเกจ จำกัด
- สถาบันราชภัฏ, สำนักงาน. 2545. ชุดวิชาการจัดการธุรกิจชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : บริษัท ศรีสยามพรินท์แอนด์แพคเกจ จำกัด
- ทันโลกทันเศรษฐกิจปีที่ 2, ฉบับที่ 4 : พฤษภาคม ; หน้า 10
- มติชนรายวัน วันเสาร์ที่ 20 กรกฎาคม 2545 หน้า 6
- WWW rukbankerd.com. 2545
- WWW 1000000 baht .com. 2544